

PAUL BRAN

- ECONOMIST, FILOSOF, CERCETĂTOR, PEDAGOG

Medalion aniversar

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN MOLDOVA

Biblioteca Științifică

Paul BRAN

– Economist, filosof, cercetător, pedagog

*Medalion aniversar
la 70 de ani de la naștere*

Chișinău, 2010

CZU

B ...

Responsabil de ediție: dr. Silvia Ghinculov

Alcătuire: Maria Vătămanu, Natalia Cheradi

Redactor literar: Constantin Crăciun

Tehnoredactare: Vitalie Spînachi, Tatiana Vais

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

© Biblioteca științifică a Academiei de Studii Economice din Moldova, 2010

Adresa: Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 59

Tel.: 24-26-63, 22-98-81, 22-98-77

e-mail: library@lib.ase.md, <http://www.lib.ase.md>

ISBN ...

CUPRINS:

<i>Grigore Belostecinic. Am avut fericita ocazia să stau în preajma unui OM cu adevărat important.....</i>	4
<i>Valeriu Ioan-Franc. Un bronz pentru Paul Bran.....</i>	6
<i>Florina Bran, Carmen Valentina Rădulescu, Ildiko Ioan. Un economist filosof – Paul Bran.....</i>	8
<i>Vasile Șoimaru. Paul Bran.....</i>	12
<i>Ghenadie Ciobanu. Contribuția profesorului Paul Bran la dezvoltarea științei economice. Teoria valoare entropie în viziunea profesorului Paul Bran.....</i>	16
CURRICULUM VITAE.....	27
<i>Silvia Ghinculov. Contribuția profesorului Paul Bran la dezvoltarea Bibliotecii Științifice a ASEM.....</i>	32
<i>Paul Bran: Biblioteca înseamnă mult pentru învățământul superior.....</i>	34
<i>Paul Bran: Cugetări.....</i>	36
<i>Bibliografie.....</i>	38
<i>e-bibliografie.....</i>	44
<i>Referințe privind personalitatea și activitatea lui Paul Bran.....</i>	45
ÎN AMINTIREA PROFESORULUI PAUL BRAN.....	48
<i>Marin Andreica. Paul Bran – un om între oameni.....</i>	48
<i>Gabriel I. Năstase. Un nume pentru eternitate – profesor universitar doctor Paul Bran (1940-2006).....</i>	51
<i>Florina Bran. Paul Bran – profesor, dascăl, tată și soț.....</i>	55
<i>Carmen Valentina Rădulescu, Ildiko Ioan. Profesorul universitar, doctor Paul Bran văzut azi la vârsta de 70 ani pe care trebuia să-i împlinească</i>	58
<i>Vasile Șoimaru. Ctitor al Academiei de Studii Economice din Moldova.....</i>	60
<i>Impresii și gânduri colegiale despre Paul Bran.....</i>	64
<i>Alexandra Tkacenko. În amintirea Profesorului Paul Bran.....</i>	69

Am avut fericita ocazia de a sta în preajma unui OM cu adevărat important

Acest Medalion aniversar este consacrat împlinirii a 70 de ani de la nașterea personalității marcante PAUL BRAN, căruia i-a revenit greua și, totodată, măreața misiune: de a fonda Academia de Studii Economice din Moldova și a contribui la reforma economică din țara noastră.

Manifestând un deosebit spirit de luptător și o tenacitate de învingător, profesorului Paul Bran nu i-a fost, totuși, ușor să se impună atât în activitatea didactică și științifică, cât și în cea managerială.

Dispunând de un debit verbal bogat, spontan și fluent, exprimându-se liber, concis și logic, abordând întotdeauna subiecte de mare actualitate, Paul Bran a fost un fin observator, posedând o mare capacitate de analiză și sinteză, calități dublate de o mare putere de muncă, multă perseverență și o impecabilă intuiție.

Cu agerimea și inteligența scilpitoare, ce-l caracterizau, reușea de fiecare dată să surprindă esențialul și să adopte soluțiile cele mai adecvate. Înțelegea foarte repede, indiferent ce aspect i se prezenta, după care emitea raționamentele cele mai pertinente, ca un adevărat specialist în domeniu.

Pe parcursul întregii sale cariere, a fost stimat și apreciat de generațiile succesive de studenți și profesori. Prelegerile sale de curs depășeau un anumit stil de desfășurare, deoarece informația punctuală, specifică fiecărei prelegeri, era consistent dublată de exemple din gândirea și experiența personală. Discursurile pe care le susținea în afara activităților didactice propriu-zise erau întotdeauna, profunde, de mare conținut, captivante.

În galeria personalităților marcante ale științei economice, sunt cunoscute puține exemple în care domeniile de exprimare să fi fost sau să fie atât de diverse, dar bine conturate, ca în cazul profesorului Paul Bran. Rezultatele preocupărilor sale rămân și acum de o mare actualitate. Astfel, lucrările sale științifice publicate și tematicile de cercetare abordate cuprind aspecte teoretice și practice privind *noua prezentare a mecanismelor monetare naționale și internaționale; fundamentarea procesului decizional financiar la nivel microe-*

conomic; noua teorie privind valoarea, mecanismul de obținere și gestionarea acesteia, precum și întregului edificiu al organizării activității economice la nivel micro- și macroeconomic. Pe acest fundament solid, se poate construi un model teoretic adecvat societății informaționale și cunoașterii, spre care se îndreaptă în prezent omenirea.

Profesorul Paul Bran s-a manifestat deosebit de generos în activitatea desfășurată în Republica Moldova. A avut contribuții considerabile la formarea și pregătirea specialiștilor pentru economia națională, ca șlefuitor de talente, el a descoperit tineri dotați și pasionați pentru cercetarea științifică. Sub auspiciile conducătorului științific Paul Bran și-au susținut teza de doctor 16 specialiști.

Cititorul Academiei de Studii Economice din Moldova, totodată, și primul ei Rector, profesorul Paul Bran și-a câștigat un binemeritat loc de primă mărime, în istoria ASEM.

Am avut fericita ocazie de a sta în preajma unui OM cu adevărat important.

Grigore Belostecnic,
Rector ASEM, dr. hab., prof. univ., membru cor. AȘM

Un bronz pentru Paul Bran

Cu Paul Bran am trecut prin multe răspântii. Paul Bran mi-a marcat viața și mi-a înnobilit sufletul cu prietenia lui unică, pe care mi-a încredințat-o, fără să ceară nicio răsplată.

Nu evoc acum întâlniri de-ale noastre la Banca Națională a României, unde, o vreme, a fost o voce ascultată în Consiliul de Administrație. Nici de cele de la Academia de Studii Economice din București, unde s-a ridicat ca un remarcabil rector, atât la nivelul savant al științei economice pe care a slujit-o ca profesor, dar și cel al gospodăririi celei mai însemnate școli economice românești.

În toate împrejurările, îmi oferea ce era mai bun pentru reprezentarea Institutului Național de Cercetări Economice al Academiei Române și, cu modestie, pentru mine personal.

Surprindea pe toată lumea – colegi, colaboratori, critici sau opozanți – cu grija față de cel mai mic detaliu, care ar fi putut îndurera pe oricine, fiind un om drept, apărător și împărtășitor de dreptate.

Evoc, însă, în această pagină, pe care o scriu din propria mea tristețe, întâlnirea noastră unică și, din nefericire, irepetabilă, de la Academia de Studii Economice din Moldova – ASEM, al cărui întemeietor a fost. Am avut șansa ca, acum cinci ani, tot în septembrie, să fim sărbătoriți împreună. Domnia sa – la împlinirea vârstei de 65 de ani, eu – cu un *laudatio*, ce a precedat primirea însemnelor de Doctor Honors Causa al prestigioasei instituții moldovene de învățământ economic superior.

La acea aniversare, prietenii lui Paul au botezat o sală de lectură cu numele său și i-au vernisat un portret, în fața căruia Paul a rămas o clipă descumpănit. Privindu-se în cadrul înrămat ca într-o oglindă, i s-a părut că a încărunțit un pic! Considera, însă, că e prea mult pentru el, modestul exemplar, toată acea solemnitate, toată acea onoare pe care întreaga adunare o considera încă prea firavă pentru opera lui Paul Bran la Chișinău. Socoteam cu toții, atunci și acum, că nu acele însemne onorifice l-au făcut să lăcrimeze pe profesor, ci mulțumirea că toate, câte le-a înfăptuit și pentru care s-a ostenit la școala economică de la Chișinău, începuseră să de-a roade în, deja, două-trei promoții de economiști atât de trebuincioși noii Republici a Moldovei.

Astăzi, după cinci ani, când Paul ar fi împlinit 70 de ani, la umbra vechii clădiri a ASEM, s-a ridicat o alta, a veacului XXI. Paul Bran este și el, ca în legendă, prins în această clădire a alcătuirii noii școli economice. Un Paul Bran care nu va pleca niciodată cu adevărat. „Nu s-a mai întors niciun om de prin vremi / dar nici n-a plecat vreun erou călător / ... eroii n-au somn/statui, monumente de veghe când sunt”, îmi sună în urechi un cântec al tinereții mele. Și pentru că bronzul nu încărunțește, ce-ar fi dacă, la împlinirea a 20 de ani de existență a ASEM, s-ar dezveli un bronz care să ni-l întoarcă pe Paul Bran așa cum este el mereu în inima noastră! Am dobândi eternizarea unei opere care se întoarce și își continuă existența prin generații și generații.

Paul Bran este un erou al epocii sale, atâta vreme cât, iată, noi, atâția de mulți câți suntem, îl simțim alături, îl purtăm în gândul nostru și în viața noastră, în care privirea lui iscoditoare și de o bunătate fără de sfârșit, va reveni întotdeauna.

Valeriu Ioan-Franc

Un economist filosof – Paul Bran

Creația lui Paul Bran se înscrie cu accente specifice în sfera științei, prin îmbinarea principiilor economice cu filosofia. Se poate afirma că a fost și va rămâne, în memoria adevăraților economiști și nu numai, ca o prezență marcantă, atât prin fermitatea pozițiilor, cât și prin maniera în care se delimitează de orientările trecute și prezente.

Se constată o interferență a ideilor în gândirea pozitivă și normativă pentru viitor a profesorului Paul Bran. Spiritul științific se împletește cu spiritul filosofic în abordarea problemelor economice. Aceste caracteristici ale personalității sale au făcut din Paul Bran nu numai un luptător în arena, care se războia vehement cu orice adversar, real sau presupus al pozițiilor sale, ci și un partener foarte plăcut de dialog, care nu era dispus la concesii în fața pozițiilor fără valoare.

Lucrările sale – *Fascinația valorii*, *Economica valorii*, *Managementul prin valoare*, – șocante prin conținut, greu de înțeles pentru cei care nu au o cultură adecvată, dar, în același timp, foarte incitante, pentru că te obligă la reflecție, la aprofundarea conexiunilor cu alte științe și la căutarea contraargumentelor.

Suntem tentați să-l așezăm pe dascălul Paul Bran alături de marii filosofi care au definit câmpul cunoașterii economiei, naturii, fizicii, geocologiei etc. Orientarea progresistă a personalității Prof. univ. dr. Paul Bran este dată de deschiderea spre asimilarea noului în știința economică prin adoptarea și interpretarea anumitor noțiuni legate de acțiunea legii entropiei, demonstrând astfel necesitatea schimbării paradigmei în dimensionarea valorii.

Personalitatea profesorului Paul Bran se evidențiază încă din primii ani ai profesiei, prin manierele sale și gândirea profundă. Paul Bran a contribuit la implementarea unor idei inovatoare în elaborarea unor strategii care s-au dovedit viabile pentru reformele economice din România și din Republica Moldova.

Se impune a prezenta cititorilor câteva din obiectivele cărții *Managementul prin valoare* propuse de autor:

1. Definirea valorii în raport cu realitatea și cu cuceririle actuale ale științei, în general. Vom vedea cât de departe suntem, prin ce înțelegem

acum despre valoare (fie că suntem de profesie economist sau de altă profesie), de ce este valoarea în mod real și ce trebuie să fie ea în societatea viitoare, bazată pe cunoaștere (informație).

2. Obținerea și gestionarea valorii ne va obliga să ieșim din zona îngustă a firmei și chiar a economiei, pentru a înțelege ce se întâmplă în legătura cu valoarea în ansamblul societății omenești și al mediului natural înconjurător. Numai așa vom depista noi exigențe, dar și factori favorizând pentru a obține valoare în firma sau instituția Dumneavoastră!
3. Mecanismul obținerii valorii ne va obliga să reinterprețăm activitatea economică altfel decât clasică clasificare în activități primare, secundare și terțiare. Și aici sunt necesare schimbări în derularea managementului, pentru ca cei care practică acțiuni tip manager să-și realizeze rolul de *catalizator* cu maximă eficacitate.
4. Realizarea înțelegerii depline a fenomenului valorii presupune să înțelegem existența noastră prin procesele sau stările dinamice ale sistemului general al Naturii și ale subsistemelor sale, mediu, societate, economie, firmă. Vom vedea că, în arsenalul sarcinilor unui manager modern va intra responsabilitatea cunoașterii și influențării tuturor acestor procese, fie că au loc în firmă, fie că se desfășoară în societate sau în mediul natural înconjurător.
5. Înțelegerea conceptului de valoare va impune părăsirea definițiilor ei pe baza muncii sau a utilității și acceptarea unei baze fizice, mult mai complexe, cum este **entropia joasă!** Această categorie generalizează o caracteristică generală a materiei, redând un anumit *grad de organizare* ce poate satisface necesitățile noastre de existență, ca individ, firmă, societate, dar și necesitățile tot mai numeroase ale protecției și refacerii mediului natural înconjurător. Nu va fi ușor! Dar altfel nu se poate! Am risca să rămânem în afara parcursului spre societatea informațională, via dezvoltare durabilă.
6. Vom exersa modelul general al valorii bazate pe *entropia joasă* pentru a explica evoluția și schimbările organizării generale a societății omenești. **Toate aceste trăiri ale societății depind, în mare parte, de funcționalitatea mecanismului de obținere și gestio-**

nare a valorii! Istoria are, prin noua teorie a valorii bazate pe entropia joasă (notată mai departe prin TVE), o nouă explicație pentru cele mai importante evenimente, dar și pentru preocupările sale științifice, tehnice, administrative, militare etc. **Acestate sunt dependente de valoare!**

7. Vom exersa modelul TVE, de asemenea, pe realitatea actuală din mediul natural înconjurător, dar și pe strategia societății de a trece spre zona dominată de informație. Și aici, **valoarea deține rolul principal, influențând activități economice și sociale, știința și învățământul, politica și trăirea individuală.**
8. Pentru manager, contează foarte mult **cunoașterea valorii prin măsurare.** Rezultatele, sub formă de **preț, cost**, sunt formele vizibile și lucrative care îi însoțesc și caracterizează activitatea. **Cos-tul**, așa cum arată P. Drucker, dimensionează, prin etalonul monetar, *tot ce se întâmplă în interiorul firmei.* **Prețul**, în schimb, redă, tot prin intermediul etalonului monetar, rezultatele din afara firmei sau, altfel spus, *un client satisfăcut.*
9. Cartea își va justifica rolul în sprijinirea managerului sau a viitorului manager prin orientarea practică a Dumneavoastră de a proiecta o afacere nouă sau de a reproiecta o afacere în curs pe baza TVE. Vom dezbate câteva direcții de acțiune, cum ar fi *comportamentul consumatorului, rolul informației în economie, rolul mediului natural înconjurător, dar și modul concret de fundamentare și adoptare a deciziilor economice* în conformitate cu TVE.
10. Aprofundarea conținutului cărții *Managementul prin valoare* presupune, pe lângă verificările parțiale la sfârșit de capitol sau modul, și o verificare finală prin redactarea și notarea unei **diser-tații finale.** Ea vă cere să *reproiectați o afacere în curs sau să proiectați o afacere nouă în conformitate cu principiile de bază ale Teoriei valorii bazate pe entropia joasă*, pentru cei care lucrați efectiv într-o firmă sau instituție. Pentru alte categorii de cursanți există o variantă care presupune să *caracterizați, prin prisma TVE, starea economiei naționale la un moment dat sau pentru o anumită perioadă*

de timp. Pentru ambele variante, vom prezenta paragrafe ajutătoare la finalul cursului.

Construcția sistemică a unei filosofii a valorii a fost o preocupare mai veche a profesorului Paul Bran. El ne introduce în fenomenul economic al obținerii valorii, justificând necesitatea trecerii la o nouă paradigmă a valorii în capitolul 1. În partea a doua, ne îndeamnă să ne verificăm softul de sistem privind valoarea, continuând apoi în partea a treia prin realizarea unor conexiuni extraordinare, profunde, surprinzătoare, cu referiri la unitatea vieții, modelul complex al sistemelor vii, integrarea acestor sisteme în modelul general al naturii. Dimensiunile manageriale ale valorii sunt tratate și aprofundate în capitolele șase și șapte, introducând cititorul într-o serie de probleme aplicative legate de teoria valorii-entropie, rolul societății informaționale, prețul și costul ca forme vizibile ale valorii, cât și comunicarea economică prin bani.

Revenind la o idee de la început, reamintim caracterul incomod, incitant al gândirii economice foarte profunde a lui Paul Bran, cât și necesitatea de a analiza pozițiile, de a le dezvolta sau a le da replici.

Lecturarea acestui studiu realizat de Paul Bran, dedicat unei noi filosofii economice a valorii, va fi un prilej de pătrundere în noul univers al gândirii economice și ecologice. În această lumină, apreciem apariția cărții ca fiind un răspuns la o cerință a zilelor noastre – integrarea dimensiunii economice, sociale și de mediu în elaborarea strategiilor de dezvoltare.

Dorim ca prin conținutul lucrărilor realizate de Paul Bran să redimensionăm valorile economice, spirituale și culturale. Este greu să înțelegi că, după pierderea profesorului Paul Bran, noțiunile nu au mai fost preluate decât sporadic în lumea colegilor finanțiști, apărând o nepăsare, posibilă uitare... care șterg imaginea și valoarea contribuției științifice aduse de profesorul Paul Bran. Considerăm că teoria valorii entropiei trebuie să fie preluată, având în vedere câștigul pentru societate și pentru școala economică românească.

Florina Bran, prof. univ., dr.,
Carmen Valentina Rădulescu, conf. univ., dr.,
Ildiko Ioan, conf. univ., dr.,
Academia de Studii Economice din București

Paul Bran

Economist român, profesor universitar, manager al învățământului superior în domeniu. Este soțul Florinei Bran, dublu doctor în științe – în geografie și în economie, profesor universitar la ASE București.

Paul Bran s-a născut la 13 septembrie 1940, în comuna Topolog, județul Tulcea. Face Liceul *Mircea cel Bătrân* din Constanța (1955-1959), după care urmează Facultatea de Finanțe și Credit din cadrul Academiei de Studii Economice din București (1960-1965), luând licența cu diplomă de merit. A avut stagii de documentare și perfecționare la Institutul de înalte Studii Economice Internaționale din Geneva, Elveția (1975) și în SUA (1994).

În 1965, este repartizat la Catedra de Finanțe de la facultatea de profil a ASE, parcurgând pe bază de concurs toate treptele didactice: preparator, asistent, lector. În 1974, devine doctor în economie, susținând teza cu subiectul „*Decizia financiară în unitatea economică*”. Este promovat conferențiar (1979), apoi profesor universitar (1990). Conducător de doctorat la specialitatea *Relații financiare și monetare internaționale* (din 1990), pregătind mai mulți doctori în domeniu, inclusiv tineri studioși din Republica Moldova.

A deținut diferite funcții importante pe linie profesională: rector-fondator al ASEM (1991-1994), rector al ASE București (două mandate consecutive, 1996-2004), președinte al AGER – Asociația Generală a Economiștilor din România (din 2001). Ca rector al ASE București, a contribuit mult la racordarea programelor de studii la standardele europene, modernizarea bazei didactice, dotarea instituției cu tehnică de calcul și alte instrumente moderne necesare studiilor și cercetării. Exigent cu toți studenții și doctoranzii, totuși, față de tinerii din Republica Moldova manifestă o atitudine, cumva, *preferențială*, contribuind plener la formarea lor ca specialiști de înaltă calificare. Ca președinte al AGER, a optat pentru creșterea rolului economiștilor la realizarea obiectivelor economiei naționale, în etapa actuală, a afirmării respectului față de economie și față de interesele naționale, încadrarea economiei românești în procesele economice actuale din lumea civilizată. A deținut funcții însemnate și pe linie administrativă: consilier guvernamental/conducătorul

Departamentului reformei economice în primul Guvern democratic al României (1990-1991); consilier guvernamental în Guvernul Republicii Moldova (1991-1994). Cu pregătirea profesională temeinică și cu prestigiul deosebit de care se bucură, s-a impus plener în procesul de reformare a învățământului economic superior în România și în Republica Moldova, dar și la refacerea economiei naționale în perioada de tranziție la economia de piață.

Paul Bran și-a concentrat activitatea universitară pe mai multe discipline: Finanțele întreprinderilor, Gestiunea financiară a întreprinderilor, Finanțe generale, Monedă, Economia valorii, Relații financiare și monetare internaționale, Management financiar, Proiecte economice, Inițiere în cercetarea științifică economică.

A îmbinat cu succes munca la catedră cu activitatea de cercetare, aceasta din urmă axându-se pe două direcții principale: a) scrierea/elaborarea de manuale, cursuri, alte lucrări teoretico-metodice menite să susțină procesul de învățământ universitar, aceste lucrări fiind deosebit de populare printre studenți și b) abordarea, atât în lucrări tipărite, cât și în comunicări la simpozioane, congrese, conferințe etc. a unor probleme actuale ale științei și practicii economice.

Principalele domenii de cercetare științifică, în care s-a manifestat Paul Bran, sunt: monetar (monografia Mecanismul monetar actual, București, 1984; Chișinău, 1991); finanțe (Decizia financiară și unitatea economică, 1980); teoria valorii, inclusiv fundamentarea unei noi teorii a valorii, numită teoria valorii entropice (studiile monografice Economia valorii, mai multe ediții la București și Chișinău, între 1991 și 2003, o traducere în limba rusă apărută la Chișinău; Fascinația valorii, 1992); reforma economică – fundamentarea primului program operativ de reformă a Guvernului Petre Roman (1991) și a programului de reformă al Guvernului Valeriu Muravschi din Republica Moldova, inclusiv a unui program de privatizare a economiei naționale, axat exclusiv pe principii economice, și opus programului populist și politizat de bonizare, lansat atunci de unii specialiști de la Chișinău. Astfel, încât Paul Bran are merite deosebite în lansarea și buna evoluție a economiei de tranziție, în special în România. Este inițiatorul, autorul și/ sau coautorul, conducătorul unor importante programe: Cercetarea terminologică a lexicului specializat din finanțe, Studiu privind modelul de dezvoltare și colaborare transfronta-

lieră aferent unei euroregiuni (Studiu de caz - euroregiunea Giurgiu), Consorțiu de dezvoltare și extensie rurală etc.

A elaborat și a publicat peste 10 cursuri universitare, alte vreo 15 monografii și studii monografice, majoritatea cărora au cunoscut mai multe ediții. În ultimii ani, a editat lucrări de sinteză, unele revăzute și completate, aduse la zi: *Economica valorii* (2002, 2003), *Finanțele întreprinderii. Gestionarea fenomenului microfinanțiar* (2003), *Comunicare financiară* (2003), *Economica activității financiare și monetare internațională* (2003), *Economie monetară* (2003) ș.a. Este autorul a peste 150 de studii și articole tipărite în reviste de specialitate din România (*Adevărul economic, Economica, Economistul, Raporturi de muncă, Tribuna Economică* etc.) și de peste hotare.

O pagină aparte, în biografia de profesor universitar, savant, manager și Om, a lui Paul Bran revine relației sale speciale cu REPUBLICA Moldova. În 1990, este invitat pentru prima oară la Chișinău, de către Guvernul Mircea Druc, cu prelegeri și consultații vizând economia de tranziție. În 1991, este invitat din nou la Chișinău, de Guvernul Valeriu Muravschi și, în calitate de consilier guvernamental, contribuie la trasarea primilor pași ai reformei economice de la noi. În septembrie 1991, este desemnat rector al Academiei de Studii Economice din Moldova (ASEM) – prima instituție de învățământ superior de profil de la noi. Ca membru al echipei numite ad-hoc de către premierul Valeriu Muravschi, Paul Bran are o contribuție directă la introducerea leului ca valută națională în Republica Moldova. A organizat trimiterea la studii economice universitare și postuniversitare în România a tinerilor basarabeni (în special – la ASE București).

Totuși, numele lui Paul Bran se identifică, în conștiința multor basarabeni, cu fondarea (în septembrie 1991) și consolidarea ASEM, pentru care fapt a ajuns a fi, incontestabil, *cel mai cunoscut economist român în Republica Moldova* (Dumitru Moldovanu), înscriind o pagină distinctă în istoria învățământului superior economic de la noi și, chiar, în istoria, atât de tulbure, a tranziției basarabene de la răscrucea mileniilor II și III. Împreună cu echipa pe care și-a format-o, Paul Bran a obținut și a adaptat procesului de studii câteva blocuri impozante, pe care le-a dotat cu tehnică de calcul, laboratoare etc. A fondat o bibliotecă de specialitate deosebit de bogată, aducând, în acest scop,

de la București, circa 50 000 de volume. A organizat pe baze noi, conform standardelor europene, procesul de instruire și cercetare, punând accentul pe predarea, editarea de cursuri, manuale, monografii etc. în limba română. În scurt timp, ASEM a devenit o prestigioasă instituție de învățământ, o forjerie de cadre bine pregătite pentru economia națională. Însă, în 1994, conducerea agrariano-socialistă a Republicii Moldova, de orientare antinațională și antireformatoare, îi înscenează lui Paul Bran și anturajului său de profesori basarabeni un proces politic, forțându-l să părăsească Republica Moldova, în pofida acestei atitudini ostile, prin nimic justificată, Paul Bran a continuat să rămână un fidel prieten al Basarabiei, fapt ce poate fi confirmat și de sutele de studenți și doctoranzi ce au avut ocazia să facă studii la ASE București, sub conducerea sa, dar și de interesul său pentru procesele economice, financiare și monetare din Republica Moldova, despre care a scris, s-a referit în mai multe rânduri.

Activitatea științifică a lui Paul Bran a fost apreciată cu Premiul Academiei Române pentru monografia *Economica valorii* (1995).

Dascăl erudit și carismatic, mult apreciat de studenți și profesori pe care i-a călăuzit, cu tact și căldură, profesorul Paul Bran va rămâne în sufletele și inimile celor care l-au cunoscut.

Dr. Vasile Șoimaru

Contribuția profesorului Paul Bran la dezvoltarea științei economice. Teoria valoare entropie în viziunea profesorului Paul Bran

Un loc important, în activitatea profesorului Paul Bran, l-a ocupat cercetarea științifică. În mod special, cercetarea interdisciplinară și gândirea filosofică în dezvoltarea științelor economice. Această modalitate metodologică și conceptuală de abordare și de dezvoltare a științei economice a fost și rămâne să fie o necesitate și nu o modă sau contemporaneitate, cum se abordează de multe ori anumite reforme în domeniul economic și social, fără o abordare fundamentală și temeinică.

Prin urmare, abordarea respectivă a științei economice este utilă și necesară atât cercetătorilor, profesorilor, studenților, dar și practicienilor din domeniul financiar-monetar și social-economic, și, nu în ultimul rând, politicienilor.

Să încercăm să invocăm Paradigma valorii în viziunea profesorului Paul Bran, de care avem nevoie astăzi cu toții, și în luarea deciziilor la gestionarea valorilor, când avem pierderi entropice foarte mari, din cauză că nu vedem decât procesele economice, pe care le privim doar printr-o anumită prismă, fără a lua în considerare procesele din societate și din mediul natural înconjurător, și în pregătirea economiștilor secolului XXI, și în cercetarea economică care necesită și ea o restructurare revoluționară – toate având un obiectiv – construirea unei societăți și a unei economii bazate pe cunoaștere.

*Uitați că, acum 20 de ani, Profesorul Paul Bran a pus bazele teoriei valorii entropie în lucrarea sa *Economica valorii*, apărută în câteva ediții, *Economia valorii*, București 1990, *Economia valorii*, Chișinău, 1992, *Fascinația valorii*, Editura Enciclopedică, București, 1992, *Economica Valorii*, Editura Economică, București 1996.*

Nu este atât de ușor de redat toate ideile abordate de profesorul Paul Bran, care necesită timp și efort pentru a gândi și regândi ideile expuse, dar vă propunem abordarea Paradigmei valorii pentru a restructura inițial modul nostru de gândire în abordarea științei economice, care cere să fie regândită, în managementul acti-

vităților economice, sociale și politice, care, la fel, cer să fie regândite și remodelate, și în pregătirea economiștilor cu o nouă viziune.

Țin să menționez că am avut onoarea să fiu nu numai primul doctrand din Basarabia al Profesorului Paul Bran, dar am avut și onoarea să țin cursul de „Economica Valorii” la ASE București, după profesorul Paul Bran, și vreau să vă spun că era așteptată de studenți și apreciată ca o disciplină foarte necesară și foarte utilă.

Știința economică se confruntă, actualmente, cu o problema importantă a metodologiei cercetării economice, aceea a dezvoltării de noi teorii și direcții prioritare de cercetare științifică. După cum menționează profesorul Paul Bran, „O teorie economică care nu mai are valențe libere, care nu ne îndrumă corect pasul următor al evoluției noastre, cu siguranță că va naște monștri! În mod necesar, refacerea economiei trebuie să ia în considerare și o restructurare a teoriei economice”.

Știința economică s-a concentrat pe explicarea elementelor de natură economică și pe sintetizarea modelelor și instrumentelor de intervenție pentru a modifica fenomenul economic în conformitate cu judecățile noastre de valoare.

Știința economică constă din ansamblul coerent de noțiuni, idei, teorii și doctrine, prin care sunt reflectate în planul gândirii actele, faptele și comportamentele economice, din judecățile de valoare asupra acestora, precum și din tehnicile, metodele și procedeele de măsurare, evaluare, gestionare și stimulare a activităților economice.

După opinia profesorului Paul Bran, se impune o dezvoltare a cercetării economice pentru a ajunge la bază, acolo unde se obține fundamentul activității economice – valoarea. Economia a explicat evenimente și a sintetizat metode de intervenție, tot așa cum fizica a explicat fenomenele de magnetism, optică etc. dar a conturat și tehnologiile de utilizare a cunoștințelor în activitatea practică.

Profesorul afirmă că Fizica a făcut mai mult: a cercetat suportul tuturor fenomenelor fizice, materia. Numai lămurind categoria de materie, explicațiile despre fenomenele fizice au devenit credibile, iar tehnologiile-corespunzătoare și eficiente.

Paradigmele de bază ale teoriei economice au rămas până azi la nivelul celor două axiome:

Valoarea = Muncă și Valoarea = Utilitate.

Atâta timp, cât paradigma unei științe se verifică în contactul cu realitatea la care se referă, ea este utilă pentru a explica fenomenul, dar și ca „principala sursă de pregătire”, necesară celor care continuă cercetarea fundamentală sau, din contra, se ocupă de „grădinaritul” teoriei de bază pentru a-i asigura teoriei respective tehnologia și instrumentele de aplicare.

Paradigma veche este o frână a dezvoltării economice. Atunci când paradigma dă semn de oboseală și anomaliile se amplifică, educația făcută în sensul respectului necondiționat față de știința zilei devine o frână!

Putem spune că *paradigma de bază a științei economice*, referitoare la conținutul categoriei de valoare, respectă această lege a interacțiunii dintre teorie și realitate, în care rolul dinamic și dominant revine realității economice.

În prezent, asistăm la un nou salt în conținutul activității economice și al societății în general. Cunoașterea științifică și tehnică a adus în mecanismul de obținere a valorii resurse și instrumente superioare perioadelor anterioare, cu efecte atât favorabile, dar și cu disfuncționalități majore (poluare, epuizarea de resurse naturale etc.). Aceste schimbări, în opinia autorului, impun un nou mod de explicare a proceselor economice, precum și *o nouă paradigmă a valorii!*

Paradigmele de bază ale teoriei economice au rămas până azi la nivelul celor două axiome:

Valoarea = Muncă și Valoarea = Utilitate.

Înlocuirea, deși necesară din mai multe motive, întâmpină o serie de dificultăți:

1. Paradigma depășită de realitate este apărată de prestigiul științific al părintelui paradigmei respective.
2. Paradigma veche este înrădăcinată în modul de gândire al majorității teoreticienilor și al specialiștilor care aplică teoria respectivă în practică.
3. Paradigma ce trebuie înlocuită și-a format instrumente de aplicare, automatisme de interpretare, este prezentă în manualele din școli și universități, iar schimbarea presupune un efort intelectual și material foarte mare.

Fenomenul economic al valorii este un fenomen care reprezintă starea dinamică a sistemelor activității economice (*familia, întreprinderea, economia națională, economia mondială*).

În primul rând, sunt necesare inventarierea convingerilor anomaliiilor teoriei vechi față de realitate.

În al doilea rând, este necesar să fie evidențiate efectele negative pentru economie, societate și mediu, pe care le are activitatea economică condusă pe baza teoriei depășită de realitate.

În al treilea rând, este necesar ca noua paradigmă să se impună atât prin argumente puternice, cât și prin atragerea unei comunități științifice largi, doritoare să-și abandoneze vechile cunoștințe și să se angajeze la schimbări de gândire, comportament și tehnologie.

Drumul spre o nouă paradigmă a fost început de regretatul profesor Paul Bran încă înainte de 1989, în momentele în care era preocupat de măsurarea sau repartizarea financiară a valorii, prin care a observat numeroase stângăcii ale teoriei economice. Explicarea din acea perioadă a realității economice, precum și marile disfuncționalități (*șomaj, poluare, dezechilibre economice și sociale*) ce s-au dezvoltat în societate, atât la noi (*unde foloseam Teoria valorii bazată pe muncă*), cât și în țările care foloseau teoria bazată pe utilitate (*valoarea marginală*).

Fundamentele teoriei valoare – entropica (TVE).

Pentru a aduce în cuprinsul teoriei economice concepte, ipoteze, legi, definiții etc., este necesar să utilizăm un bogat arsenal de instrumente, metode și procedee din domeniul economic sau împrumutate din alte domenii ale științei. Pentru a nu rămâne izolați între granițele strâmte ale domeniului economic, trebuie depășită zona de lucru a propriei științe, realizând astfel o lărgire de orizont. Pe de altă parte, trebuie pătruns în adâncurile sistemelor care contribuie la realizarea fenomenului valorii (*economice, ale societății și ale mediului natural înconjurător*).

Astfel, ajungem la **obiectivul de bază**, care este:

- Găsirea și fundamentarea generalizărilor simbolice sub forma paradigmelor de bază ale teoriei valorii;
- Sinteza modelelor parțiale și a modelului general al mecanismului de obținere și gestionare a valorii;
- Utilizarea paradigmelor și a modelului general de obținere și gestionare a valorii pentru a explica și soluționa problemele complexe ale activității economice.

În acțiunea de definire a valorii, trebuie să se rezolve problema suportului fizic. Teoria științifică din domeniul economic a trecut de la suportul numit muncă, sub forma timpului de muncă socialmente necesar, la utilitate sau satisfacție.

În teoria valorii entropice (TVE), alegem un alt tip de suport fizic, mult mai general, suport reprezentat de entropia joasă sau gradul de organizare existent în sistemele simple sau în sistemele complexe.

În al doilea rând, a fost necesar să se stabilească o relație de definiție care să nu vină în conflict cu cerințele legilor generale ale naturii (legea transformării și conservării materiei și legea entropiei). Folosind notațiile clasice pentru intrările și ieșirile din procesele economice, s-au adus corectivele care au completat intrările cu potențialul atras gratuit din societate și mediu, iar ieșirile cu rezultatele inutile sub forma deșeurilor cu entropie înaltă.

Obiectul de studiu al paradigmei valorii

Pentru a înțelege teoria valorii bazată pe entropia joasă este nevoie să cunoaștem mecanismul vieții, acest mit al sistemelor departe de echilibru.

Organismele vii își mențin viața, numai dacă, din mediul înconjurător, atrag și transformă entropie joasă din elementele primare ale materiei: substanța, energia liberă, informația.

Integrat în circuitul natural al materiei, sistemul viu al omului este beneficiarul unui potențial de entropie joasă enorm, fabricat de sistemele vii și nevii din natură. Acest potențial îi permite să existe, chiar dacă procesele pe care le declanșează în societate și în economie sunt foarte risipitoare.

Pentru înțelegerea mecanismului valorii, știința economică trebuie să-și însușească descoperirile din celelalte științe. Ea nu mai poate fi soră cu mecanica, ci va trebui să se înrudească cu termodinamica neliniară, biologia, cibernetica etc.

Modelul general al teoriei valorii entropice (TVE)

Având o nouă deschidere, știința economică trebuie să construiască un model complex pentru mecanismul de obținere a valorii, model care înglobează numeroase contante.

Construcția unui model presupune existența unui proiect bine structurat, în care sunt prezente procesele primare de transformare, conservare și

transfer, toate acestea contribuind la transformarea potențialului atras inițial în valoarea reală recunoscută de TVE.

Modelul TVE nu exclude și evenimentul final din viața unui sistem, momentul lichidării.

Corelarea modelului TVE cu modelele celorlalte teorii ale valorii scoate în relief deosebirile, dar și faptul că modelul valorii bazate pe entropie **înglobează celelalte modele**, ducând cunoașterea mai departe, spre nivelul real al potențialului conservat ca valoare a produsului obținut.

Cu toate că, în TVE, procesul de producție este doar un proces de transformare-conservare-transfer, și nu de creare a unei valori suplimentare față de intrări, el reprezintă o componentă hotărâtoare a modelului TVE. De aceea, înțelegerea modelului procesului de producție este esențială pentru cunoașterea și asimilarea modelului general al obținerii și gestionării valorii.

Decodificarea proceselor primare de transfer-intrare, transformare, conservare, transfer-ieșire aduce elemente suplimentare de cunoaștere în teoria și practica economică.

Transferul de intrare, ca și cel de ieșire, are loc în mod natural, prin repartiție sau prin schimb. Sursele din care se face transferul sunt din cele mai diverse, evidențiindu-se și posibilitatea repunerii în circuitul economic a potențialului din deșeuri. La rândul său, procesele primare de transformare și conservare își aduc contribuția la reșezarea entropiei joase din intrări în conformitate cu profilul firmei și cu solicitările consumatorului. Potențialul transformat este conservat în dimensiunile cantitativă, calitativă și de fiabilitate ale produsului, la un randament totdeauna subunitar.

Modelul Teoriei Valoare Entropică (TVE)

Modelul Teoriei Valoare Entropică presupune recunoașterea potențialului tip service, scos din produs prin acceptarea acestui potențial într-un viitor proces de producție. Numai nivelul la care este recunoscut acest potențial, devine conform TVE, valoare a produsului obținut în procesul de producție.

Modelul Teoriei Valoare Entropică TVE cuprinde toate sistemele posibil de antrenat în obținerea și gestionarea valorii, precum și filierele trecerii potențialului natural, social și economic spre nivelul real al valorii. În aceste treceri, se manifestă forțe care duc *valoarea de piață* spre dimensiuni ce diferă de *nivelul real al valorii*.

Rezolvarea *abaterilor prețului* de la valoarea entropică este un alt element de noutate pentru teoria economică, aceste rezolvări explicând fenomenele de inflație, de afectare a mediului și de intrare a sistemelor economice în procesul complex de lichidare.

Construirea Modelului general al Teoriei Valorii Entropice a impus o matrice disciplinară cu multe elemente de noutate sau cu interpretări total diferite față de conținutul actual al unor categorii economice. Trecerea de la suportul entropic pentru categoria de valoare a adus, în prim plan, noi generalizări simbolice, modele, exemple comune (*paradigme*).

Teoria valorii entropice aduce restricții severe în privința desfășurării proceselor economice sub forma acțiunii *Legii valorii entropice*. Această lege cere ca procesele economice, dar și unele procese din societate și de protecție și refacere a mediului, să se desfășoare în limita potențialului economic conservat pe parcursul proceselor economice.

Dacă la aceste sisteme nu acționează un simț al valorii, atunci sistemul în cauză intră în stare de fluctuare și se îndreaptă spre o bifurcație, unde se pune problema dispariției sau a supraviețuirii prin restructurarea sistemului în sensul obținerii și gospodăririi valorii în alte condiții, mai eficace și mai eficiente.

Modelul TVE și acțiunea Legii Valorii Entropice sunt verificate în sistemul societății omenești aflate în cele patru mari etape: antichitate, evul mediu, industrială, postindustrială. Fiecare etapă a parcurs perioade de înflorire, maturizare și declin, determinate, în mare parte, de modul în care a funcționat mecanismul de obținere și de gestionare a valorii.

Nivelul potențialului economic atras și prelucrat a depins de modalitățile de atragere (*muncă, știință și tehnică, descoperirile geografice, războiul etc.*), de modul de organizare și de dotare a proceselor economice (*forța proprietății, dotarea tehnică, managementul*), precum și de modul în care au fost repartizate și utilizate rezultatele utile, produse și servicii.

Schimbările intervenite în societate și economie au făcut ca mecanismul de obținere a valorii, fecund o perioadă de timp, să intre în dificultate, atrăgând în această situație întreaga societate. Productivitatea acestui mecanism s-a reflectat în modul de construire a uneltelor, în evoluția societății, în diversificarea activităților economice și sociale, în afectarea mediului, în evenimentele sociale și politice ale lumii.

Prin aceste efecte asupra unui sistem atât de complex, ca societatea, modelul TVE își verifică, paradigmele sale principale reușind, în mare, mersul societății pe săgeata timpului. Acest model ne permite să prefigurăm aspectele economice ale viitoarei societăți omenеști, societatea postindustrială sau informațională.

Teoriile economice actuale nu sunt construite pe baza principiului creșterii entropiei. După aceste teorii, valoarea și bogăția depind de muncă și de mijloacele activității economice, deci, prin dezvoltarea acestora, drumul spre bunăstare este deschis! Acest model s-a dovedit a fi necorespunzător și chiar periculos în zona activităților secundare, ca activitate transformatoare de potențial scos din mediu și societate de activități primare.

Prin aceste reconsiderări, vom putea adapta sistemul activității economice la nenumăratele restricții care stau în fața punctului de bifurcație, unde se află acum societatea umană. Cercetarea științifică economică a atestat că ritmul de creștere economică înregistrat după Al Doilea Război Mondial are drept factori principali educația și inovația tehnologică, ultimul, tot un produs al minții omului educat! Alimentarea producției cu cât mai multe informații trebuie însoțită, în mod obligatoriu și anticipat, de educarea consumatorului de informații. Numai așa se va asigura un circuit eficace și eficient pentru valoarea atrasă în societatea viitorului.

După verificarea modelului TVE pe baza sistemului complex al societății, este necesar să vedem dacă acest model explică schimbările din mediu și din structura sistemului activității economice.

Având în vedere faptul că partenerul cel mai important al omului în activitatea economică și socială, mediul natural înconjurător, a fost neglijat în permanență la repartizarea rezultatelor și defavorizat prin eliminarea deșeurilor economiei și ale societății. După cum afirmă regretatul profesor Paul Bran, *„a trebuit ca natura să moară puțin pentru ca oamenii de știință ai secolului XX să avertizeze omenirea că suntem aproape de limitele creșterii economice. Din aceste considerente, construcția sistemului activității economice (fie întreprindere, fie un alt sistem economic de nivel micro-, macro-, mondo-) în societatea viitoare trebuie să respecte restricțiile cerute de protecția mediului și legea valorii entropice.*

Știința, a pus la dispoziția oamenilor procedeele, metodele, instrumentele adecvate respectării restricțiilor amintite; prin urmare, miniaturizarea, informatica, educația, creativitatea”.

Modelul valorii entropice impune o documentare și în privința modului în care acest consumator, devenit producător, va putea folosi serviciile scoase din produsul pe care urmează să îl vândă.

Numai descoperind sursa *potențialului enorm adus de informație în economie*, vom recunoaște că tot mediul natural este partenerul numărul unu în activitatea noastră economică și va trebui să-l premiem cu o parte tot mai mare din rezultatele economice la care își aduce contribuția direct și prin intermediul celorlalte elemente ale structurii întreprinderii, inclusiv prin informații!

Modelul TVE în schimbarea comportamentului managerial

Adoptarea de decizii economice mărește foarte mult răspunderea și riscurile pe care și-le asumă un manager.

O primă schimbare în comportamentul managerului se referă la reconsiderarea proceselor care participă la mecanismul de obținere a valorii. El trebuie să accepte că, alături de procesele economice tip producție și consum, participă cu rol hotărâtor și *procesele din mediul natural* înconjurător și *procesele din societate*. Pe fundamentul acestei reconsiderări, managerul va trebui să acorde drepturi egale tuturor proceselor amintite, atât în mecanismul obținerii valorii, cât și la împărțirea valorii între participanții la mecanismul respectiv. Prin urmare, managerul trebuie să fie conștient că valoarea se obține prin *contribuția obligatorie a ambelor procese economice, cel de producție și cel de consum*.

O a doua schimbare se referă la reproiectarea întregului proces decizional.

Comunicarea economică prin bani

Limbajul economic mijlocit de bani face parte dintr-un proces amplu de comunicare în economie și societate. În fiecare etapă, există riscul unor abateri și erori de comunicare. Astfel, sunt observate patru momente principale: cunoașterea fenomenului obținerii valorii; codificarea sensului și înscrierea lui în conținutul unui semn; decodificarea semnului de către primitorul mesajului; confirmarea înțelegerii către trimițătorul mesajului.

Primul moment corespunde, în procesul comunicării prin bani, cunoașterii valorii prin măsurare.

Al doilea, cel prin care sensul obținut, prețul, este descărcat în semne bănești prin intermediul sistemului bancar și care prezintă riscuri.

Al treilea, ține de decodificarea semnelor bănești. Mesajul valoric adus de bani nu precizează și mărfurile în care se află valoarea pe care o va pune

economia la dispoziția posesorului de semne bănești. Decodicatorul va identifica valoarea pe baza modelului său, atât în privința mărimii etalonului, cât și în privința bunurilor în care crede că se află valoarea respectivă.

A patra etapă, este realizată numai dacă posesorul de bani îi folosește pentru cumpărarea mărfurilor existente pe piață. Semnele bănești ajung la bancă, putând reintra într-un circuit de comunicare. Dacă banii sunt păstrați pentru plăți viitoare, ei nu vor mai purta același sens, pentru că atât valoarea, cât și etalonul se schimbă zilnic.

Născută în intimitatea unor procese și complexe, în sisteme ca mediul, societatea și economia, *valoarea iese la iveală, pe piață, sub formă de preț*. Informația respectivă este mediată de etalonul monetar, etalon aflat în schimbări profunde, ca și valoarea și forma-semn a monedei.

Prin urmare, prețul va reflecta conflictul de interese ale participanților la mecanismul de obținere și gestionare a valorii, de la producător la consumator, de la societate la mediul natural înconjurător!

Folosirea banilor în procesul de comunicare din economie aduce elemente de ordonare, dar și de dezordonare, atunci când modelele de decodificare a etaloanelor de măsurare a valorii nu sunt corecte sau permanent actualizate.

Înșelarea prin inflație este un instrument vechi de management social, în același timp, el constituie și cauza nemulțumirilor și revoltelor sociale, inflația micșorând drastic cantitatea de valoare reală ce ajunge la sistemele aflate în starea de consum.

În concluzie

Mecanismul obținerii valorii, prin complexitatea lui, merită o atenție din partea tuturor, indiferent dacă lucrează în domeniul economic, tehnic, cultural, politic, sau social, „MOTORUL SOCIETĂȚII” având nevoie de aportul fiecărui participant la viața socială. Câștigul de valoare în lupta cu legile naturii și ale economiei se dovedește a fi rezultatul atât al muncitorului, cât și al inginerului, economistului, profesorului, sociologului sau pictorului etc.

Numai asociind la mecanismul de obținere a valorii procesele din mediul natural înconjurător și din societate, putem da „valoare” tuturor proceselor și putem respecta activitatea tuturor specialiștilor și participanților la procesele respective.

Numai în forma aceasta sistemică, modelul valorii ne recunoaște tuturor, de la om la mediul natural, de la plante și animale la unelte, de la munca fizică la activitatea științifică și de educație, contribuția la obținerea valorii și dreptul la primirea unei părți din rezultatele economice.

Bibliografie:

1. *Bran, Paul. **Economica valorii***, ASE București, 1990
2. *Bran, Paul. **Economica valorii***, Editura Economică, 1995
3. *Bran, Paul. **Economica valorii***, Editura ASE București, 2003
4. *Georgescu-Roegen, N. **Legea entropiei si procesul economic***, Editura Politică, București, 1979
5. *Dragan, J.C. Demetrescu, M.C. **Economistul mileniului III Nicholas Georgescu-Roegen Profetul arhitect al noii gândiri***, Editura EUROPA NOVA, București, 1994
6. *Popescu, Constantin. **Raționalitate și speranță. Paradigma întregului viu***, Renaissance, București, 2006

*Ghenadie Ciobanu, doctor în economie,
discipol al profesorului Paul Bran*

CURRICULUM VITAE

DATE PERSONALE:

Numele și prenumele: **BRAN PAUL**

Data și locul nașterii: 13 septembrie 1940, comuna Topolog, județul Tulcea

S-a stins din viață la 26 iulie 2006, București

STUDII:

Specializare: Institutul de Înalte Studii Internaționale, Geneva, Elveția (1975)

Studii absolvite: Facultatea de Finanțe-Credit, Academia de Studii Economice, București (1960-1965)

TITLURI ȘTIINȚIFICE: Doctor în economie, ASE, 1975

FUNȚII OCUPATE:

Pe linie profesională:

În România: profesor universitar; rector ASE; președinte Asociația Generală a Economiștilor din România

în străinătate: profesor universitar; rector ASE din Republica Moldova

Pe linie administrativ-managerială:

în România: consilier guvernamental 1990-1991 pe problemele Reformei economice

în străinătate: consilier guvernamental - Guvernul Republicii Moldova

ACTIVITATE DIDACTICĂ

Cariera didactică:

profesor ASE: 1990 - 2006

rector ASE Chișinău: 1991 - 1994

conferențiar ASE: 1978 - 1990

lector ASE: 1972 - 1978

asistent ASE: 1968 - 1972

preparator ASE: 1965 - 1968

Cursuri predate: Finanțele întreprinderii; Relații financiar-monetare internaționale; Economia valorii

ACTIVITATE ȘTIINȚIFICĂ

Domenii ale activității științifice:

Monetar – o nouă prezentare a mecanismelor monetare naționale și internaționale pe baza noului etalon monetar – puterea de cumpărare – și a modelelor semiotice de comunicare („*Mecanismul monetar actual*”, Editura Enciclopedică și Editura Științifică Chișinău)

Finanțe – fundamentarea procesului decizional financiar la nivel microeconomic (*Teza de doctorat și lucrarea „Decizia financiară în unitatea economică”*, Editura Științifică și Enciclopedică)

Teoria valorii – fundamentarea unui nou concept referitor la valoarea bazată pe entropia joasă („*Economica valorii*” – mai multe variante publicate de Editura Enciclopedică și Editura Economică – din România – și Editura Științifică – din Republica Moldova, inclusiv în limba rusă. *Lucrarea „Economica valorii”, Editura Economică a obținut Premiul Academiei Române pe anul 1995*)

Reforma economică – fundamentarea primului program operativ de reformă al Guvernului Petre Roman și programul de reformă al Guvernului din Republica Moldova. Contribuție directă la introducerea leului în Republica Moldova (în calitate de membru al echipei numite în acest scop de premierul Valeriu Muravschi)

ACTIVITĂȚI TUTORIALE

Conducător lucrări de diplomă:

1. Fundamentarea complexă a deciziei de creditare pe termen scurt.
2. Proiectarea activității financiare la nivel de firmă.
3. Finanțarea și creditarea internațională a comerțului exterior.
4. Corelația dintre cursul valutar și balanța de plăți externe.
5. Utilizarea tehnicilor moderne pentru acoperirea riscului valutar în operațiunile de import-export.

6. Gestiunea riscului valutar.
7. Plasamentul internațional de titluri ca modalitate de procurare a capitalului de lucru.
8. Implicațiile zonei EURO asupra activității economice și financiar-monetare a României.
9. Impactul acordurilor financiar-monetare ale României cu FMI asupra echilibrului economic intern și extern.
10. Fundamentarea economică și financiară a unui proiect de rețehnologizare a întreprinderii.
11. Elaborarea unui studiu de fezabilitate pe un proiect de investiții.
12. Proiectarea financiară a investițiilor din societatea comercială.
13. Modalități de plată. Contribuția lor la reducerea riscului valutar.
14. Finanțarea și creditarea internațională a investițiilor directe.
15. Metode de previziune a cursului valutar.
16. Contribuția cursului valutar la realizarea echilibrului economic la nivel micro- și macroeconomic.
17. Reglarea dezechilibrelor mondiale prin produsele financiar-monetare internaționale.
18. Proiectarea financiară a investițiilor dintr-o instituție socială, financiară, de învățământ etc.
19. Rolul activității de investire în formarea capitalului pentru refacerea și dezvoltarea firmei.
20. Contribuția costului capitalului la structurarea surselor de finanțare.
21. Fundamentarea financiară a deciziilor economice din întreprindere.
22. Conducerea prin bugete a activității economice.
23. Modelul cursului economic; aplicații la economia României sau a altor țări.
24. Prognoza cursului valutar.
25. Gestionarea mecanismului de obținere a valorii.
26. Implicațiile financiare ale adaptării modelului de dezvoltare durabilă.
27. Fundamentarea financiară a deciziilor de formare și dezvoltare a personalului firmei.
28. Fundamentarea financiară a deciziilor de refacere și protecție a mediului.

29. Fundamentarea financiară a formării și dezvoltării fondului de informații al firmei.
30. Implicațiile financiare ale eșecului (falimentului) firmei.
31. Comunicarea economică prin bani (internă sau internațională).
32. Influența fiscalității asupra activității economice și financiare a întreprinderii.
33. Fundamentarea complexă a deciziei de creditare pe termen lung.
34. Produsele bancare de finanțare a comerțului exterior.
35. Instrumentele de plată internațională și contribuția lor la comunicarea economică prin bani.
36. Participarea întreprinderii pe piața financiară internațională pentru formarea capitalului său de lucru.
37. Contribuția firmei la fundamentarea monedei și a politicilor monetare naționale.

Conducător teze de doctorat:

- 1996 – Efecte economice financiare și sociale ale investițiilor străine în România.
- 1996 – Finanțarea internațională a comerțului exterior.
- 1997 – Rolul ratingului în finanțarea și creditarea internațională.
- 1998 – Stimularea investițiilor internaționale prin facilități financiare, valutare și vamale.
- 1998 – Contribuția finanțării și creditării internaționale la dezvoltarea comerțului exterior al României.
- 1998 – Mecanisme de ajustare a deficitelor balanței de plăți externe a României.
- 2000 – Investițiile străine și impactul lor asupra balanței de plăți externe a României.
- 2000 – Studii aprofundate în relațiile financiar-valutare internaționale.
- 2000 – Finanțarea și creditarea comerțului exterior al României.
- 2000 – Susținerea reformei economice prin împrumuturi de ajustare structurală, necesitate și limitări într-o economie în tranziție.
- 2001 – Gestiunea fluxurilor financiar-valutare ale firmei.
- 2003 – Fluxurile financiare externe pentru finanțarea întreprinderilor mici și mijlocii.

- 2003 – Contribuția împrumuturilor externe la echilibrarea bugetului de stat.
- 2004 – Finanțarea comerțului exterior.
- 2004 – Rolul sistemului bancar în finanțarea și creditarea relațiilor economice externe.
- 2004 – Finanțarea internațională a întreprinderilor mici și mijlocii.

Teme aplicative pentru studenții de la Învățământul Deschis la Distanță:

Relații monetare și financiare internaționale.

Gestiunea financiară a întreprinderii.

ALTE ACTIVITĂȚI

- Consilier guvernamental în România și în Republica Moldova 1990-1991, respectiv 1991-1994
- Consilier al Guvernului Republicii Moldova pe probleme de reformă economică și de introducere a monedei naționale.
- Participare la înființarea Academiei de Studii Economice din Republica Moldova.
- Rector al Academiei de Studii Economice din Republica Moldova: 1991 – 1994.
- Încheie Memorandumul de Acord cu Banca Mondială de Reconstrucții și Dezvoltare pentru primirea statutului The World Bank Depository Library pentru Biblioteca ASEM (19 mai 1993).
- Președinte A.G.E.R. (Asociația Generală a Economistilor din România).
- Rector al Academiei de Studii Economice București, 1996-2004.

Contribuția profesorului Paul Bran la dezvoltarea Bibliotecii Științifice a ASEM

Personalitate marcantă în știința economică de pe tot arealul românesc, Paul Bran a activat cu multă pasiune și dăruire la înființarea primei instituții de învățământ economic superior – Academia de Studii Economice din Moldova, fiind rector și cadru didactic timp de trei ani. Pentru mulți dintre profesorii care au participat la fondarea instituției, Paul Bran le-a fost un model de înaltă cultură, cercetător de elită, model pentru cei formați în școala economică basarabeană.

Când vorbim despre relațiile dintre ASE București și ASEM, prietenie, colaborare, sprijin, înțelegere sunt cuvintele folosite cu cea mai mare frecvență. Într-adevăr, de-a lungul a 19 ani, cu toate că, pe plan internațional și intern, s-au petrecut mari schimbări, cele două instituții tot timpul se sprijină reciproc. Se poate spune că aceste relații de prietenie și colaborare au prins rădăcini în sufletul celor două echipe, având o bază solidă fundamentată de Paul Bran, care a contribuit foarte mult la cultivarea și dezvoltarea acestor instituții.

Relevăm că aceste relații excelente nu au fost obținute cu ușurință, au fost construite în condiții dificile de trecere la noile relații economice. Trebuie să le prețuim și avem datoria să le dezvoltăm în continuare. Trebuie să dăm dovadă de clarviziune și înțelepciune, să depunem, în continuare, eforturi pentru întărirea relațiilor noastre de prietenie și colaborare în toate domeniile de activitate.

S-au împlinit 19 ani de la înființarea Bibliotecii Științifice a Academiei de Studii Economice din Moldova. Paul Bran și-a adus o contribuție aparte la dezvoltarea acestei structuri din arealul ASEM, punând baza unei colecții exhaustive de documente din domeniul economic și a unui sistem informatizat de gestiune a bibliotecii. Paul Bran a susținut mereu că informația este esențială pentru dezvoltarea societăților evaluate în plan politic, economic, social și spiritual. Exercițarea drepturilor cetățenești presupune asumarea unor responsabilități sporite și implicarea în procese decizionale complexe, lucru imposibil de realizat fără o bună disponibilizare a informațiilor. Rolul bibliotecilor în aceste condiții se modifică substanțial.

Colecțiile de publicații ale bibliotecii au fost întotdeauna văzute de Paul Bran drept „*inima bibliotecii*” – punct de vedere care va supraviețui, fără îndoială, și în viitor. Extinderea colecțiilor a presupus mereu servicii noi, relații noi între utilizator și bibliotecă. Toate cărțile aduse și scrise de domnul Paul Bran au rămas în patrimoniul documentar al Țării și sunt introduse în circuitul informațional, în sfera de atenție și de activitate a beneficiarilor, care nu vor uita niciodată dedicațiile scrise de Paul Bran: „*Studentșilor mei, de pe ambele maluri ale Prutului*”. Aceste cuvinte confirmă încă o dată viabilitatea bibliotecii, evidențind, totodată, atitudinea generoasă și dragostea față de studenți.

În anul 1993, la inițiativa profesorului Paul Bran, a fost încheiat Memorandumul de Acord cu Banca Mondială de Reconstrucții și Dezvoltare, în baza căruia Biblioteca ASEM a primit statutul „The World Bank Depository Library” (Bibliotecă depozitară a Băncii Mondiale) în Republica Moldova. În acest mod, instituția noastră s-a integrat într-un sistem complex de informare care reprezintă un segment ce vine în întâmpinarea nevoii de performanță, impus de economia de piață.

Atitudinea și responsabilitatea profesorului Paul Bran față de bibliotecă și obiectivele ei au fost preluate în programele de dezvoltare ale Academiei de Studii Economice a Moldovei, lansate de următorii rectori – profesor universitar, doctor habilitat Eugeniu Hrișcev (1994-2001) și profesor universitar, doctor habilitat Grigore Belostecinic (2001 – prezent). Biblioteca datorează toate realizările sale oamenilor devotați instituției noastre, care o slujesc cu bună-credință.

Paul Bran și-a adus o contribuție valoroasă la constituirea patrimoniului documentar al instituției noastre, fapt care a generat ideea de a conferi numele lui Paul Bran celei mai moderne săli de lectură în cadrul Bibliotecii Științifice a ASEM. Pentru bibliotecarii de la ASEM, numele Paul Bran simbolizează noțiuni concrete pe care OMUL le poate pune în valoare în cursul vieții sale: vocație, moralitate, profesionalism, patriotism. Pentru toate acestea, ne închinăm, îi împărtășim ideile și îi suntem recunoscători pentru darul de minte și de suflet pe care l-a oferit cu distincție și generozitate pe parcursul anilor de activitate la ASEM.

Dr. Silvia Ghinculov,
Directorul Bibliotecii Științifice ASEM

PAUL BRAN: Biblioteca înseamnă mult pentru învățământul superior

*(Discursul rostit la inaugurarea sălii de lectură „Paul Bran”,
consemnare din 23 septembrie 2005)*

Sigur că, pentru învățământul superior, biblioteca înseamnă mult. Eu am spus, la un moment dat, că procesul de învățare, mai ales în învățământul superior, biblioteca are o pondere de peste 60 la 100. S-au cam supărat profesorii, dar foarte bine că s-au supărat, că au ajuns și ei la bibliotecă. Acuma pot să recunosc că înființarea, dezvoltarea bibliotecii a fost una din măsurile pe care le-am gândit, ca să provoc cadrele didactice. M-am întâlnit, de foarte multe ori, la catedre, în perioada aia de formare, sigur că eram precum Moise în pustiu. Eu vorbeam cum să facem, toată lumea gândea că n-a primit salariu, că n-are ce pune pe masă, și, ziceau „noi n-avem medicină și ista vrea să facem universitate, să facem săli de calculatoare, laborator de limbi străine conectat la satelit...” Opțiunea noastră de economie și variantele sunt instrumentul de lucru, a trebuit și profesorii să vină în contact cu schimbările, pentru că altfel primeau întrebări la seminar sau la curs și nu știau să rezolve „вопросы”. Așa am învățat aici. Sigur că n-a fost un lucru prea ușor. De ce? Pentru că m-am lovit, în primul rând, tot așa cum spunea domnul prim-ministru, de mentalitate. Mi-aduc aminte, și aici poate nu aude doamna Silvia Ghinculov, că am primit un număr infinit, cum spune dânsa de injurături, fiindcă am scos cărțile și ziarele din sală și le-am băgat la subsol. Cum le băgați la subsol? Ce-i asta? Și aud că funcționează și acum. În sală, trebuie lumea să citească nu să frunzărească. Am făcut această sală. Nu avem poze, ce era aici. Era un laborator de mașini de calcul care aparținea de universitate și care nu vroia nici să plece, nici să-l folosească.

Viața unui om nu înseamnă numai activități profesionale, înseamnă trăiri din toate domeniile. Nu veți fi compleți, dacă nu veți avea bucuria unei melodii, unei simfonii, unui tablou, unei imagini, unei, să zicem, trăiri spirituale. Și nu va fi completă, frumoasă și productivă nici meseria pe care o practicați.

Domnul Vrabie mi-a adus aminte aici un episod foarte interesant despre monedă. Sigur că după ce terminam treaba aici la ASEM, pe la ora 6, treceam la al doilea serviciu, neplătit, sigur sau plătit cu critici, dacă era domnul Muravschi și până în jur de 12 noaptea asistam la ce se întâmplă în Republică. Și că împreună cinstim această instituție în fiecare an. Asta însemnând că instituția noastră își adaugă câte un an, iar noi ne scădem, dar sunt și persoane care și adaugă, că până la 70 de ani îți adaugi, după aia – scazi.

Sigur, că am venit aici, ca de fiecare dată, cu cărți. Acum o să-mi trebuiască un tren să duc spre București mulțumirile dumneavoastră, aceste elogii, care sunt exagerate, zic eu, nu sunt învățat cu ele. Altfel, tot așa de puțin accept și critica, dar laudele parcă mă simt mai altfel, nu merit, nu știu, întru cât au fost făcute cu suflet și cu sinceritate. Nu mai este între noi o relație de subordonați și șefi, de altfel nici atunci nu știu dacă doamna Silvia Ghinculov știa că sunt șef, dar... așa cam toți spuneau, pentru că lucram alături de fiecare. Numai așa am reușit. Dacă veneam la tribună și spuneam faceți și pe urmă plecam – nu sunt. M-am lovit de acea mentalitate de care spunea Dl Ciumac, cu asta sper să închei, fostul proector cu administrația, Dumnezeu să-l odihnească, care spunea cam așa: „D-le Președinte, nu facem că nu știm, noi n-am fost învățați să facem, nu ni se dădea nici o dată atribuție să facem.” Așa am văzut și mergând în Republică, că satele Dumneavoastră nu sunt depopulate, și am întrebat: „De ce?” Păi, de câte ori se făcea o fabrică la Bălți se aduceau muncitori din altă parte spunându-ne: „Voi, moldovenii, nu vă pricepeți, nu faceți, nu știu ce, ăștia-s mai moi...” Și au fost lăsați de o parte. Sigur, asta era și bine, dar era foarte rău. Cum s-a întâmplat și la noi, în România, cea mai mare vină a regimului trecut a fost că noi nu ne-am asumat responsabilități, n-am avut această misiune, noi executam.

Dar lucrul acesta se vede și acum, mai ales acum...

PAUL BRAN: Cugetări

„...un economist este obligat să spună adevărul despre economie, și despre competența și moralitatea celor, care, intrând în politică, gestionează și economia”.

„Guvernanții noștri vor să strângă rapid niște bani fără a-i stimula pe cei de la care îi iau”.

„Industria nu poate fi stimulată făcând politică de partid”.

„Să ne apucăm de treabă. Chiar dacă formula pare anacronică. În primul rând, trebuie să regândim starea în care ne aflăm. Să vedem în ce zonă acționăm. Apoi, după ce analizăm posibilitățile economiei noastre, trebuie neapărat să încercăm să cucerim piețe externe pentru desfacerea produselor ei”.

„Sistemul nostru nu prevede stimularea activității economice, în primul rând, prin reducerea impozitării pe profit reinvestit”.

„Vrem economie de piață, dar piața o neglijăm. Nu putem să trăim fără piață, piața nu poate fi câștigată decât acționând. Americanii merg până la război pentru a-și câștiga piața. Noi nu putem cuceri piața decât producând bine și mult. Și formând oamenii care să impună această producție. Or, noi trimitem și azi ofertanți pe bază de simpatii politice sau algoritmi, cum înainte trimiteam pe bază de dosar”.

„Într-o societate dezvoltată produc valori, în primul rând, ramurile primare, structurate pe resursele mediului”.

„Dacă nu stimulăm producătorul, din orice domeniu, valoarea – ce crește sau scade în circuitul economic – se risipește. O gestiune corectă o înmulțește”.

„Avem obiceiul să ne batem joc de prezent, negând complet trecutul și uitând viitorul”.

„Instituțiile guvernamentale, economice și de învățământ în România și, în mod deosebit, Academia de Studii Economice din București, vor fi alături de

instituția dumneavoastră. Eu, ca rector fondator, voi avea sentimentul permanent de dragoste pentru studenții și profesorii Academiei de Studii Economice din Moldova și voi fi fericit atunci când veștile sosite din Chișinău vor fi bune și când prestigiul instituției va înregistra noi aprecieri pentru calitatea pregătirii profesionale și pentru moralitatea acelor de conducere”.

„Sunt sigur că Academia de Studii Economice din Moldova va dăinui peste timp, pentru că în temelie sa am zidit o parte din sufletul meu și al colaboratorilor mei apropiați”.

BIBLIOGRAFIE:

Monografii

BRAN, Paul. *Comunicarea financiară* / P. Bran, I. Costică. - București : Ed. ASE, 2003.- 414 p., fig., graf. - (Comunicare în economie).- Antetitul: Academia de Studii Economice București.- Bibliogr. p. 411-413.

BRAN, Paul (coaut.). *Conducerea, tehnica și eficiența comerțului exterior* / Alexandru Popa,... ; au colab. Paul Bran, Octavian Marcaș, Adrian Constantinescu.- București: Ed. Șt. și Encicl., 1989.- Bibliogr.: p. 501-506.

BRAN, Paul. *Decizia financiară în unitatea economică* / P. Bran. - București: Ed. Șt. și Encicl., 1980.- 248 p.

BRAN, Paul. *Economia valorii: oeconomica* / P. Bran. - București : Ed. ASE, [S. a.]- 201 p.

BRAN, Paul. *Economia valorii* / P. Bran. - Chișinău: Știința, 1991.- 140 p.: il. - Bibliogr. În note.

BRAN, Paul. *Economia activității financiare și monetare internaționale* / P. Bran, I. Costică. - București: Ed. Economică, 2003.- 568 p. - Bibliogr. p. 565-567.

BRAN, Paul. *Economia valorii* / P. Bran. - București: Ed. ASE, 2003.- 312 p.- Academia de Studii Economice București, Cat. de Monedă.- Bibliogr. p. 311-312.

BRAN, Paul. *Economie monetară*. - București: Ed. ASE, 2003.

BRAN, Paul. *Ékonomika stoimosti* / P. Bran; per. s rum.: G. Skvirenko. - Chișinău: IMKO, 1992.- 188 p.

BRAN, Paul. *Fascinația valorii* / P. Bran. - București: Ed. Encicl., 1992.- 176 p.

BRAN, Paul. *Finanțele întreprinderii: gestionarea fenomenului micro-financiar* / P. Bran. - București: Editura Economică, 1997.- 351 p. : il.

BRAN, Paul. *Finanțele întreprinderii: Gestionarea fenomenului microfinanciar* / P. Bran. - ed. a 2-a. - București: Ed. Economică, 2003.- 470 p. - (Biblioteca financiar-monetară; Nr. 3). - Bibliogr. p. 469-470.

BRAN, Paul. *Finanțele întreprinderii* / P. Bran. - București; Chișinău, 1992-93.- 33 p. : il.

BRAN, Paul. *Finanțele întreprinderii* / P. Bran. - București; Chișinău, 1994-95.- 347 p. : il.

BRAN, Paul. (coautor.). *Finanțele unităților economice prin metoda instruirii active* (instruire și simulare pe calculator) / Ion Stancu, Paul Bran, Vasile Ilie. - București: Ed. Didactică și Pedagogică, 1980.- 470 p.

BRAN, Paul. *Managementul prin valoare* / Paul Bran.- București : Editura Universitară, 2009.- 175p. – 175p. – ISBN 978-973-749-807-6.

BRAN, Paul. *Mecanismul monetar* / P. Bran. - Chișinău: Știința, 1991.- 262 p.- Bibliogr. p. 257-259.

BRAN, Paul. *Mecanismul monetar actual*. - București: Ed. Șt. Și Encicl., 1984.- 265p.

BRAN, Paul. *Relații financiar-bancare ale societății comerciale: Ghid practic* / P. Bran. - București: Tribuna Economică, 1994.- 352 p.- (Col. Ghid profesional).

BRAN, Paul. *Relațiile financiare și monetare internaționale: (Economica fenomenului mondo-financiar și monetar)* / P. Bran. - [București], 1996.- 303 p. : il. - Bibliogr. p. 302-303.

BRAN, Paul. *Relațiile financiare internaționale*. - București: Ed. ASE, 1978.

BRAN, Paul. (coord.). *Relații valutare-financiare internaționale: [manual]* / Elab. de G. Anghelache, P. Bran, S. Cernea; coord. P. Bran.- București: Editura Didactică și Pedagogică, 1990.- Bibliogr.

BRAN, Paul. *Relațiile financiare și monetare internaționale: economica fenomenului mondo-financiar și monetar* / Paul Bran. - București: Editura Economică; Chișinău: Logos, 1996.- 303 p. : il.- Bibliogr. p. 302-303.

BRAN, Paul. (coaut.). *Sisteme, metode și tehnici manageriale ale organizației* / Ștefan Balica, Gh. Basanu, Paul Bran ...[et. Al.]; coord.: Ovidiu Nicolescu.- București: Editura Economică, 2000.- Conține bibliogr. la sfârșitul capitolelor. - 528p.

Contribuții

BRAN, Paul, coord. Academia de Studii Economice. București: România: 1913-2003 / Racila, Emil; Dardac, Nicolae, coord.; Roșca, Ion Gh., coord.; Bran, Paul, coord. - București, România: Editura Economică, 2003.- 430p.

BRAN, Paul, pref. Audit financiar la societățile comerciale Autor / Rusovici, Alexandru; Bran, Paul, pref.; Rusu, Gheorghe; Cojoc, Florea - București: Monitorul Oficial, 2003.- 372p.

BRAN, Paul, dir. proiect. Cercetare terminologică și terminografică a lexicului specializat din finanțe CNCSIS 358/ Bran, Paul, dir. proiect; Cunita, Alexandra; Moșteanu, Tatiana; Popa, Elena – București: Editura Economica, 2003.

BRAN, Paul, pref. Circulația monetară în România: 1929-1940 / Olaru, Corneliu; Bran, Paul, pref. – București: Silex, 1999.- 175p.

BRAN, Paul, coord. Componenta ecologică a strategiei de dezvoltare economică a zonei Munților Apuseni: studiu de caz – Roșia Montană / Bran, Paul, coord.; Bran, Florina; Manea, Gheorghe; Roșca, Ion. - București: Editura ASE, 2003. - 166p. – Economie-ecologie. - Bibliogr. P.157-165.

BRAN, Paul, coord. Dimensiunea economică a impactului de mediu : studiu de caz - Roșia Montană / Bran, Paul, coord.; Florina Bran; I. G. Roșca, ... București: Editura ASE, 2004.- 149p. – Bibliogr. la sf. cap.

BRAN, Paul, coord. Investițiile și relansarea economică : Simpozion internațional: ediția a V-a, București, 29-31 mai 2003; / Bran, Paul, coord.; Roșca, Ion Gh., coord.; Miron, Dumitru, coord. Prof. Dardac Nicolae – București: Editura ASE, 2003

BRAN, Paul, pref. Macroeconomie financiară: Finanțe, creștere și cicluri. Crizele financiare și reglarea monetară; grant: / Aglietta, Michel; Bran, Paul, pref.; Ilie, Toma, trad Prof. Ion Gh. Roșca. - București: Coresi, 2001.-

Vol. 1: Finanțe, creștere și cicluri. - 2001. - 240p.

Vol. 2: Creștere financiară și reglarea monetară. - 2001. - 238p.

BRAN, Paul, pref. Managementul riscurilor valutare aplicabile în tranzacțiile internaționale / Paxino, Dan Octav; Moșteanu, Roxana; Bran, Paul, prefață; Prof. Roșca Ion Gh. – București: Sylvi, 2002. - 288p.

BRAN, Paul, prefață. Politica valutara și managementul riscurilor în tranzacțiile internaționale / Paxino, Dan Octavian; Bran, Paul, prefață. București: Editura Economică, 2003. - 255p. - Conține bibliogr.

Conducător teze de doctorat

BRAN, Paul, cond. șt. Fenomenul inflației în Republica Moldova: Cauze interne și externe, posibilități de atenuare a consecințelor inflației / Certan, Corina; Bran, Paul, cond. șt. – București: A.S.E., 1999

BRAN, Paul, cond. șt. Finanțarea internațională a comerțului exterior / Obreja, Carmen; Bran, Paul, cond. șt. – București: Editura ASE, 2004.

BRAN, Paul, cond. șt. Finanțarea și creditarea comerțului exterior al României / Matei, Ion; Bran, Paul, cond. șt. – București: Editura ASE, 2005.

BRAN, Paul, cond. șt. Formarea și utilizarea rezervelor valutare ale Republicii Moldova: rezumatul tezei de doctorat / Borș, Ion; Bran, Paul, cond. șt. – București : A.S.E., 1997. - 47p.

BRAN, Paul, cond. șt. Formarea și utilizarea rezervelor valutare ale Republicii Moldova : teza de doctorat / Borș, Ion; Bran, Paul, cond. șt. – București: A.S.E., 1997.- 201p.; il. - Antetitlu: Academia de Studii Economice București, Fac. Finanțe, Asigurări, Bănci, Burse.

BRAN, Paul, cond. șt. Gestiunea riscului valutar în Republica Moldova / Pâslaruc, Viorica; Bran, Paul, cond. șt. - București: A.S.E., 1998.

BRAN, Paul, cond. șt. Implicații financiar-valutare privind redresarea turismului românesc / Negrea, Alexandru; Bran, Paul, cond. șt. – București : A.S.E., 2000.

BRAN, Paul, cond. șt. Modalități de acces al României la piața financiară internațională și la piața internațională a creditului / Bercea, Cătălin-Marian ; Bran, Paul, cond. șt. – București: Editura ASE, 1998.

BRAN, Paul, cond. șt. Mutații în gestiunea financiară a întreprinderilor / Ilie, Vasile; Bran, Paul, cond. șt. – București: A.S.E., 1994. – 249p.

BRAN, Paul, cond. șt. Rolul ratingului în finanțarea și creditarea internațională / Lăzărescu, Sorin; BRAN, Paul, cond. șt. – București: A.S.E., 2003.

BRAN, Paul, cond. șt. Sistemul bancar și creșterea economică: Aspecte analitice ale unui program de restructurare și privatizare bancară pentru țările în tranziție / Ionici, Octavian Eugen; Bran, Paul, cond. șt. – București: A.S.E., 2002.

BRAN, Paul, cond. șt. Stimularea investițiilor internaționale prin facilități financiare valutare și vamale / Chițoiu, Daniel ; Bran, Paul, cond. șt – București: A.S.E., 2004.

BRAN, Paul, cond. șt. Strategia de marketing a băncilor iordaniene / Sabah, Mohamad Audeh Abu-Tayeh; Bran, Paul, cond. șt. – București: A.S.E., 1998.

Articole. Interviu

BRAN, Paul. Academia de Studii Economice - 85 de ani/ Paul Bran // Tribuna Economică. - 1998.- Nr. 16. - P. 28-29.

BRAN, Paul. Calea schimbării comportamentului economic // Tribuna Economică. - 1996. - Nr. 4.- P. 58-61.

BRAN, Paul. Căutarea de modele // Tribuna Economică. - 1996.- Nr. 6.- P. 59-61.

BRAN, Paul. - Dezvoltarea învățământului economic deschis la distanță / prof. dr. Paul Bran // Tribuna Economică. - 1999.- Nr. 36.- P. 29-31.

BRAN, Paul, Șoimaru, Vasile. Două gânduri în prag de „seism” / a intervievat Vasile Trofăilă // Business globe. - 1992. - Mai. - P.2.

BRAN, Paul. Economia valorii: Reconsiderări conceptuale // Tribuna Economică. - 1991.- Nr. 2.- P. 38-39; Nr. 3.- P. 38-39; Nr. 4. - P. 39-40; Nr. 5.- P. 40- 41.

BRAN, Paul. Este posibilă redresarea monedei naționale? // Tribuna Economică. - 1996.- Nr. 10.- P. 61-63.

BRAN, Paul. Ghid practic pentru participanții la marea privatizare // Tribuna Economică. - 1996.- Nr. 35. - P. 14-15, 42.

BRAN, Paul. Învățământul economic, în preajma mileniului III // Economistul. -1998.- 7 mai. - P. 1,4.

BRAN, Paul. Învățământul economic în preajma mileniului III: [interview cu prof.; dr. Paul Bran, rectorul Academiei de Studii Economice București] / Paul Bran; a intervievat Mircea Șerb // Tribuna Economică. - 1998. - Nr. 34. - P. 27-29.

BRAN, Paul. Noi exigențe în învățământul superior economic // Tribuna Economică. -1996. - Nr. 21. - P. 24-25.

BRAN, Paul. Obiectivele strategice ale reformei // Tribuna Economică. - 1996.- Nr. 1.- P. 4-5, 62.

BRAN, Paul. O consecință logică: sprijinirea proprietăților private // Tribuna Economică. - 1991.- Nr. 26.- P. 6-7.

BRAN Paul. O societate se construiește, în primul rând, prin instituții // Moldova Suverană. - 1994.- 25 sept.

BRAN, Paul. Organizarea și desfășurarea studiilor postuniversitare // Raporturi de muncă. - 1997.- Nr. 3.

BRAN, Paul. Pentru a deveni un bun economist, nu poți învăța cu tabla și cu creta // Adevărul economic. - 1997.- Nr. 51-52.- P. 10.

BRAN, Paul. Perfecționarea profesiei de economist // Raporturi de muncă.- 1997.- Nr. 12.

BRAN, Paul. Preocupări economice și monetare în Republica Moldova // Tribuna Economică. - 1995. - Nr. 35. - P. 5; Nr. 36.- P. 7.

BRAN, Paul. Reforma economică la români // Economica. - 1993.- Nr. 3.- P. 17-24.

BRAN, Paul. Reforma profesiei de economist // Economistul. - 1994.-Nr. 1009.- P. 1-4.

BRAN, Paul. Să discutăm deschis despre inflație // Tribuna Economică. - 1990.- Nr. 3.- P. 6-7.

BRAN, Paul. Starea economiei naționale // Tribuna Economică. - 1996.- Nr. 6.- P. 59-61.

BRAN, Paul. Specializarea postuniversitară // Tribuna Economică. - 1998.- Nr. 37.- P. 31-32.

BRAN, Paul. Valoarea în societatea informațională // Economistul=Economie teoretică și aplicată. - 2005.- 3 decembrie. - P. I-II.

BRAN, Paul. Vom pregăti 4-5 mii de tineri care să poată fabrica idei economice // Moldova Suverană. - 1993.- 18 martie.

e-bibliografie

BRAN, Paul (coord.). Componenta ecologică a strategiei de dezvoltare economică a zonei Munților Apuseni: Studiu de caz – Roșia Montană / Paul Bran (coord.), Florina Bran, Ion Gh. Roșca, Gheorghe Mancea, ... [et. Al.] [Sursă electronică]. <http://www.ase.ro/biblioteca/>. Accesat la 05.09.2010

BRAN, Paul (coord.). Dimensiunea economică a impactului de mediu: Studiu de caz – Roșia Montană / Prof. univ., dr. Paul Bran (coord.); prof. Univ. dr. Florina Bran, prof. univ. dr. - Ion Gh. Roșca et. al. [Sursă electronică]. <http://www.ase.ro/biblioteca/>. Accesat la 05.09.2010

BRAN, Paul. Economica valorii / Bran, Paul [Sursă electronică]. <http://www.ase.ro/biblioteca/>. Accesat la 05.09.2010

BRAN, Paul. Economica activității financiare și monetare internaționale / Paul Bran, Ionela Costică [Sursă electronică]. <http://www.ase.ro/biblioteca/>. Accesat la 05.09.2010

BRAN, Paul. Finanțele întreprinderii. Gestiunea fenomenului micro-financiar / Paul Bran, Ionela Costică [Sursă electronică]. <http://www.ase.ro/biblioteca/>. Accesat la 05.09.2010

Referințe privind personalitatea și activitatea lui Paul Bran

- A încetat din viață prof. univ. dr. Paul Bran // *Economistul*. - 2006.- 27 iulie. - P. 1
- BELOSTECINIC, Grigore. Paul Bran a înscris o pagină de aur în istoria ASEM // *Curierul economic*. - 2006.- 9-15 septembrie. - P. 4
- BLACKWELL, Micheal. [Vă mulțumesc...] // *Economistul*. - Nr. 469.- 8 iunie 1994
- BRAN V. Paul // *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului și de pretutindeni*. Vol. 4: Contemporanii. - București, 2003.- P. 147-149
- Dascăl erudit și pedagog desăvârșit / Grigore Belostecinic, Silvia Ghinculov, Ghenadie Ciobanu, Vasile Șoimaru // *Economistul*. - 2007.- 26 iulie
- La Mulți ani! Prof. univ. dr. Paul Bran, Președinte AGER // *Economistul*. - 2005. - 13 septembrie
- Fondatorul ASEM, Paul Bran, ar fi împlinit 70 de ani... / Gr. Belostecinic, V. Muravschi, G. Năstase, S. Ghinculov, V. Șoimaru, Gh. Ciobanu // *Literatura și arta*. - 2010. - 16 septembrie. - P. 6
- MOLDOVANU, Dumitru. Izvor nesecat de idei economice și de căldură sufletească: Paul Bran // *Doctrină economice*. - Chișinău, 2003.- P. 230-231
- NICOLAE-VĂLEANU, Ivanciu. Paul Bran // *Protagoniști ai vieții economice*. - București, 2002. - P. 432
- Paul Bran: schiță biobibliografică / coord.: Silvia Ghinculov; alcăt.: Maria Vătămanu; red.: Natalia Cheradi; tehored.: Ana Gudima. - Chișinău: CEP ASEM, 2005. - 38 p.
- Paul Bran: schiță biobibliografică / coord.: Silvia Ghinculov; alcăt.: Maria Vătămanu; red.: Natalia Cheradi; tehored.: Ana Gudima. - Chișinău: CEP ASEM, 2006. - 43 p.

Paul Bran [Condoleanțe de la prieteni, instituții] // Economistul. - 2006.- 28-29 iulie. - P. 2

Paul Bran / Grigore Belostecinic, Leonid Talmaci, Valeriu Muravschi, Alexandru Moșanu, Victor Caun, Vadim Cojocaru, Tatiana Mișova, Vasile Șoimaru, Silvia Ghinculov, Constantn Matei, Ion Cotorcea, Gheorghe Efros, Ștefan Cioclea, Nicolae Dabija // Literatura și arta. - 2006. - 27 iulie. – P. 1; Moldova Suverană. - 2006.- 27 iulie. - P. 1

POHILĂ, Vlad. Un rector pentru două milenii [Paul Bran, reales în funcția de rector al ASE București] // Mesagerul. - 2000.- 15 ianuarie. - P. 4

Profesor universitar, doctor Paul Bran / Grigore Belostecinic, Silvia Ghinculov, Ghenadie Ciobanu, Vasile Șoimaru // Curierul economic. - 2010. - 10 septembrie. - P. 3

Profesorul Paul V. Bran. 1940 – 2006 // Economistul.- 2006.- 31 iulie. - P. 3

REABȚOV, Gheorghe. 40 zile fără Paul Bran // Literatura și arta.- 2006. - 7 septembrie. - P. 7

REABȚOV, Gheorghe. Paul Bran – al treilea „Pod de Flori” între ASEM și ASE București // Curierul economic. - 2006.- 9-15 septembrie. - P. 5

Rectorul Paul Bran : 1996 – 2004 / coord. Ion Gh. Roșca. – București: Editura ASE, 2006 (Mari personalități ale Academiei de Studii Economice din București; 1).- 149 p.

ROȘCA, Ion Gh. Un om al marilor proiecte [Paul Bran] // Economistul. - 2006.- 28-29 iulie. - P. 1

ROȘCA, Tatiana. Un interviu nerealizat... // Curierul economic. - 2006.- 9-15 septembrie. - P. 5

ȘOIMARU, Vasile. Cel mai cunoscut economist la noi // Literatura și arta .- 2005.- 22 septembrie.

ȘOIMARU, Vasile. Paul Bran – cel mai cunoscut economist român în Moldova // Curierul economic. - 2006.- 9-15 septembrie. - P. 4

ȘOIMARU, Vasile. Paul Bran // Calendarul Național. - 2005. - P. 259-261

Un an fără Paul Bran / Grigore Belostecinic, Silvia Ghinculov, Ghenadie Ciobanu, Vasile Șoimaru // Economistul.- 2007.- 26 iulie

Idem: Ghinculov, Silvia. Sub zodia cărții. - Chișinău, 2009.- P. 204-208

Un mare dispărut [Paul Bran] / Catedra de Economie și Politici Economice, ASE // Economistul. - 2006.- 28-29 iulie. - P. 1

VARTIC, Andrei. La moartea lui Paul Bran // Literatura și arta. - 3 august 2006.- P. 3

ÎN AMINTIREA PROFESORULUI PAUL BRAN

Paul Bran – un om între oameni

Niciodată nu mi-am imaginat cât de greu îmi va fi să aștern pe hârtie câteva dintre gândurile care mă copleșesc la amintirea celui care a fost PAUL BRAN!

Port în suflet un gol imens pricinuit de absența acestuia din viața universitară, științifică și socială pe care, oricât mă amăgesc, nu-l voi acoperi niciodată. Viața profesorului Paul Bran s-a stins nedrept de repede pe pământ, dar imaginea acestuia ne-a rămas încă vie și, acolo în eternitate, simt că veghează asupra tuturor celor care l-au cunoscut și au fost alături de el în tot ceea ce a întreprins.

Un vechi proverb românesc spune că un om care nu a sădit un pom în viață sau nu a construit o casă a trăit degeaba! Paul Bran a ctitorit o școală adevărată, ceea ce este mai mult decât un edificiu. A construit în Republica Moldova o instituție de învățământ superior, a construit corpuri noi de clădire și cămine studențești la ASE București, a realizat o școală în domeniul economic, cu predilecție cel financiar, prin cunoștințele transmise studenților și doctoranzilor, prin opera sa economică și prin clarviziunea dovedită în managementul universitar.

Benjamin Disraeli (om politic englez) spunea: *„Dacă faci ceva, nu vei fi întotdeauna fericit, dar nu vei fi niciodată fericit fără să faci ceva”*. Parafrazându-l, este greu de spus dacă a plecat dintre noi fericit, căci trecerea în neființă a fost atât de neașteptată, încât l-a surprins în plină creativitate, putere de muncă, într-un vârtej care-i ocupa timpul și viața!

Îmi este greu să-mi imaginez cum ar fi fost viața acestuia în afara școlii. Nu pot să uit că a fost la un pas să fie numit ministru-adjunct la Ministerul Educației, și toți cei care îl pizmuiau pentru realizările sale s-au unit și au

zădărnicit evenimentul. Iată o dovadă a performanțelor sale recunoscute prin invidia celor slabi! Într-un pom roditor, se va găsi cel puțin o persoană care să dea cu pietre! Și Paul Bran a avut parte de astfel de „binevoitori” chiar și din partea celor care i-au cules roadele! Riposta lui față de aceștia era să facă mai mult și mai bine! Cu alte cuvinte: „Iartă-i Doamne, că nu știu ce fac!”, părea a spune Paul Bran.

Paul Bran și-a iubit neamul și a trăit intens bucuriile și neîmplinirile acestuia. A fost atunci și acolo unde putea să facă cel mai mult pentru frații de peste Prut, care au fost victimele ruletei jocurilor de interes ale marilor puteri. Durerea despărțirii de frați am simțit-o și noi cei din țară, dar „rațiunile” istoriei ne-au condamnat la tăcere!

Paul Bran a fost alături de eforturile celor care au avut curajul să înființeze o instituție de învățământ superior pe plaiurile sătmărene, încurajându-i și sprijinindu-i cu tot ceea ce i-a fost la îndemână. Avea știința începuturilor și dorința de a da șanse la cât mai mulți tineri să se instruiască. De aceea, a pus bazele învățământului la distanță în ASE și a încurajat extinderea ofertei educaționale postuniversitare.

Prezența lui Paul Bran în orice colectivitate era marcată de spiritul său optimist, gata în orice moment să transforme o inadvertență sau nereușită într-o glumă. Îmi amintesc, cu amuzament, de o întâmplare de la o deschidere de an universitar la care președintele țării de atunci, îmbrăcat în robă și cu șapcă pe cap, venind la microfon, i-a căzut șapca fiindu-i prea strâmtă. Incidentul a fost salvat de Paul Bran printr-o remarcă care a destins atmosfera: „Domnule Președinte, șapca dvs. este mică ca bugetul ASE-ului!”.

Paul Bran iubea tineretul și copiii. Avea mereu pentru ei ceva care-i stimula să devină și mai performanți.

Paul Bran era un economist preocupat mereu de soarta țării sale și de destinele economiștilor, fiind Președintele Asociației Generale a Economiștilor din România. Frecvent, sugera celor care negociau condițiile de aderare la Uniunea Europeană să ceară un segment de piață pentru economia noastră, fiindcă “la masă” veneam printre ultimii și ceea ce aveau mai bun era arondat deja.

Paul Bran bătea la porțile Academiei Române după succesul obținut pentru lucrarea Economica valorii și întreaga operă economică. Avea un loc

rezervat pe care numai urmașii săi devotați îl vor putea transforma într-o realitate post-mortem.

Profesorul Paul Bran a creat o „punte” între sufletele noastre, ale celor care populăm malurile Prutului, iar spiritul său ne va însoți în tot ceea ce vom face, în continuarea proiectelor începute de acesta sub dezideratul unirii în spațiu și timp.

*Prof. univ. dr. **Marin Andreica**,
Academia de Studii Economice - București*

Un nume pentru eternitate– profesor universitar doctor Paul Bran (1940-2006)

REMEMBER. *L-am cunoscut pe profesorul univ. dr. Paul BRAN înainte de 1990. Nu numai în calitatea pe care o avea de cadru didactic universitar, ci și ca urmare a discuțiilor extrem de interesante pe care le-am purtat cu privire la organizarea și modernizarea proceselor de producție. Anii au trecut! Ne-am revăzut și în alte împrejurări. Cea mai relevantă a fost atunci când eram consilier la Președinția României. Știam amândoi că fusese propus, alături de alte două nume (unul dintre ele fiind cel al lui Nicolae Văcăroiu), să fie Prim-Ministru. Nu a fost să fie! Destinul Profesorului univ. dr. Paul BRAN era altul! În mintea și sufletul meu, Paul BRAN a rămas una dintre cele mai plăcute amintiri. Am fost și am rămas un admirator al omului și profesorului univ. dr. Paul BRAN. L-am simpatizat, susținut și apreciat pentru felul lui sincer de a fi, de a se comporta cu fiecare persoană care-i solicita sprijinul.*

REPERE BIOGRAFICE. Paul BRAN s-a născut la data de 3 septembrie 1940 în comuna Topolog din județul Tulcea. A urmat cursurile Liceului teoretic „Mircea cel Bătrân” din Constanța (1951-1959) și, ulterior, pe cele ale Facultății de Finanțe-Credit a Academiei de Studii Economice din București, în perioada 1960-1965. Urmare a rezultatelor deosebite obținute din perioada studenției, a fost cooptat în corpul profesoral al Academiei de Studii Economice, la Catedra de Finanțe.

În perioada 1965-2006, a ocupat, prin concurs, toate treptele carierei universitare*. În anul 1975, a obținut titlul de Doctor în Economie, specialitatea Finanțe, pe baza unei teze de doctorat intitulată: „Decizia financiară în unitatea economică”. În același an, a efectuat un stagiu de documentare și perfecționare în Elveția, în cadrul Institutului de Înalte Studii Economice Internaționale din Geneva, pe probleme privind relațiile financiare și monetare internaționale.

În anul 1994, a efectuat un stagiu de documentare în SUA, pe probleme ale organizării, finanțării și susținerii liberei inițiative și a întreprinderilor mici și mijlocii.

* Mari personalități ale Academiei de Studii Economice, Rectorul Paul Bran (1996-2004)

Profesorul Paul BRAN a publicat numeroase lucrări de specialitate. Academia Română a recunoscut valoarea științifică a operei profesorului Paul BRAN, premiind lucrarea Economia valorii. Pe parcursul activității didactice a condus seminarii și a ținut prelegeri la mai multe discipline. Activitatea de coordonare a cercetării științifice a studenților s-a concretizat în elaborarea a numeroase lucrări de diplome.

În perioada 1990-1991, a condus Departamentul de Proiectare a Reformei Economice din cadrul Guvernului României.

În anul 1991, a înființat Academia de Studii Economice din Republica Moldova, unde a fost Rector de la înființare până în anul 1994. În aceeași perioadă (1991-1994), a îndeplinit funcția de Consilier economic al Guvernului Republicii Moldova.

Între anii 1996 și 2004, a deținut funcția de Rector al Academiei de Studii Economice din București, remarcându-se ca un veritabil promotor al modernizării acestei instituții prestigioase și creșterii eficienței pregătirii studenților în funcție de exigențele actuale ale pieței muncii.

De asemenea, în calitate sa de vicepreședinte și, ulterior, de președinte (ales la Congresul al IV-lea al AGER, 25 mai 2001) al Asociației Generale a Economisților din România, a participat activ la viața comunității economisților, identificând întotdeauna cele mai eficiente soluții pentru rezolvarea problemelor cu care se confrunta Asociația.

În anul 2001, profesorului univ. dr. Paul BRAN, i s-a decernat Diploma de Excelență și Medalia de Argint a Băncii Naționale a României. A fost pentru prima oară când s-a acordat o astfel de distincție unui economist român pentru contribuția deosebită la dezvoltarea științei economice și la formarea economisților din România.

REGRETE. Această prezentare sumară a dimensiunii profesionale a personalității profesorului univ. dr. Paul BRAN nu exclude latura sentimentală, apropierea și căldura sufletească, care și-a manifestat-o față de familia sa.

În rarele sale momente de liniște pe care și le-a petrecut în mijlocul familiei, Paul BRAN a știut să fie soț, tată și bunic.

Cu siguranță că și-ar fi dorit ca aceste momente să se dilate până la eternitate, iar pentru fiecare clipă care se scurge ireversibil să simtă profund prezența atât de dragă a soției, copiilor și nepoților lui.

Dar nu a fost să fie așa, cum și-ar fi dorit, pentru că destinul lui era deja proiectat din ceruri pe Pământ de către bunul Dumnezeu.

Și-a sacrificat oaza de liniște a familiei, în schimbul unei vieți agitate, a unei lupte nemiloase și perverse pe care ți-o oferă câmpul de luptă al zonei publice.

Toate bătăliile purtate le-a câștigat. A reușit să fie un luptător redutabil. A avut puțini prieteni adevărați. În schimb, a fost înconjurat de mulți dușmani perfizi, roși de invidie și incapabili de a face ceva durabil pentru semenii lor.

Profesorul univ. dr. Paul BRAN era conștient de ceea ce se întâmplă în jurul lui. Avea un suflet bun și îi păsa de oameni și în mod deosebit de studenți, cărora, cu harul lui de dascăl, le modela sufletul și mintea nu numai pentru a fi buni economiști, ci și oameni adevărați, români iubitori de țară, de popor și de tradițiile acestuia.

A „aprin” lumină pe unde a trecut, iradiind bunătate, pasiune și responsabilitate, lăsând în urma lui plăcute și statornice amintiri.

În cea mai mare parte a activității sale a fost un solitar.

Punctul său de sprijin a fost familia. Reușita lui în plan profesional s-a datorat și familiei sale, unde atmosfera de liniște, echilibru și dragoste au fost asigurate cu devotament și pasiune de soția sa, profesor univ. dr. Florina BRAN.

În viața celor doi soți au fost și momente triste, necruțătoare, nemiloase care i-au pus la grea încercare. Unul dintre aceste momente a fost și pierderea unuia dintre fiii lor (Iulian Ovidiu), în condiții care și acum lasă loc speculațiilor, care te înfioară și te revoltă în același timp!

Această tragică întâmplare din viața familiei BRAN a reprezentat prețul curajului, patriotismului și verticalității profesorului univ. dr. Paul BRAN, a îndrăzelii lui de a aduce lumină și căldură în sufletul și mintea fraților noștri de peste Prut, după îndemnul Domnului nostru Iisus Hristos: „*Iubește-ți aproapele ca pe tine însuși*”?

Greu de răspuns!

Cei doi soți, Paul și Florina, au primit de la Dumnezeu puterea de a trece peste această tragedie și de a merge mai departe întăriți și hotărâți, pentru a-și îndeplini misiunea divină pe acest PĂMÂNT!

Moartea l-a răpus într-un moment de slăbiciune datorat și ingratitudinii, comportamentului duplicitar al unora pe care i-a crezut prieteni și pe care, adeseori, i-a ajutat dezinteresat.

Ceea ce trebuie să știm este că oameni ca Paul BRAN nu mor niciodată. Faptele lor sunt cele care rămân în conștiința generațiilor care vin și pleacă, așa cum o fac, uneori, cu furie sau cu sublimă delicatețe valurile mării sau oceanelor atunci când izbesc țărmul.

Anii au trecut! În inima și sufletul celor doi soți s-a așezat iertarea, dar nu și uitarea acelor momente grele.

Pe fondul acestei profunde, tăcute și perfide supărări, inima generoasă a profesorului univ. dr. Paul BRAN a cedat!

Moartea l-a lovit necruțător și subit la mijlocul pasajului (pasarelei) pe care l-a construit cu pasiune, care leagă Rectoratul (astăzi, clădirea Ion N. Angelescu) de Comerț (clădirea Mihai Eminescu), pe care cândva profesorul univ. dr. Silviu NEGUȘ avea să-l denumească, atât de inspirat, pasul BRAN.

Viața acestui om de suflet și carte, s-a frânt într-un loc straniu, la mijlocul unui coridor din beton și sticlă, suspendat între Pământ și Cer, unind nu două corpuri de clădire, ci două universuri paralele: cel al vieții și al morții.

A părăsit această lume, lăsându-și trupul ostenit, fără suflare, la intrarea în „Poarta stelară”, în drum spre Rai, unde îl așteptau spiritele celor pe care i-a iubit și care l-au iubit deopotrivă.

G. I. Năstase, dr. conf. univ.,
Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”, București

Paul Bran – profesor, dascăl, tată și soț

Paul s-a născut la 13 septembrie 1940, în comuna Topologu, județul Constanța, a fost un elev de excepție, terminând Liceul Mircea cel Bătrân din Constanța, apoi Facultatea de Finanțe-Credit la Academia de Studii Economice din București, absolvindu-le cu diplome de merit. A avut o prestigioasă carieră didactică și științifică.

Permanent, a fost un om care s-a consultat cu cei apropiați, cu mine ca soție și fiii noștri. Uneori nopțile realiza o serie de proiecte, îl frământau cum puteau fi realizate. Avea permanente frământări interioare. A fost invidiat pentru capacitatea managerială, potențialul economic, își făcea multe gânduri și se aștepta la a fi ajutat. Dar nu s-a așteptat de la multe persoane care i-au restricționat forța individuală ca participant la activitatea economică. Deseori, în puținele clipe de răgaz, îmi preciza: “Ce au cu mine?”, “Ce le-am făcut” ... este limpede că toate aceste multe momente, prea multe poate erau piedici, pentru a nu se realiza ceea ce își propunea. Mulți nu au vrut să-l înțeleagă că reforma economică trebuia făcută nu cu intrigi ci cu o gândire valorică. A semnalat permanent, vizibil “că este nevoie de o conducere a activității economice interne cu ajutorul sistemului bancar, proprietatea privată, fiscalitate, control, sprijinirea liberei inițiative și legislație”. Câtă dreptate a avut permanent că “economia se îndreaptă spre colaps”. Aducerea la guvernare, preciza Paul Bran, “a unor oameni mai puțin îndrăgostiți de modelele occidentale, iar ieșirea din impasul lipsei de valoare din economie a fost tot de natură externă, sprijin financiar de la FMI și Banca Mondială”.

Cel mai grav, îmi spunea Paul, este “că economia este învățată cu ordine de sus, este coordonată de ingineri sau alți neprofesioniști, după ureche”.

Am fost alături de Paul aproape 40 de ani și la bine și la rău. Nu mi-aș fi putut închipui atâta invidie, răutate, rea intenție în a demobiliza bunele intenții. Pentru economie, eu ca soție, dascăl de 4 decenii, consider că avea foarte, foarte multă dreptate, lipsa de profesionalism, mafiotism, nepricepere, concurența neloyală, forme primitive de organizare și, mai ales, libera inițiativă etc. Avea încredere în viitor: “este o minune că o serie de firme private sau

privatizarea au un standard occidental, că funcționează eficient și că sectorul privat a ajuns la unii indicatori, să-i depășească pe cei de la stat”. Paul preciza “înseamnă că avem forța necesară pentru a depăși starea de fluctuație și pentru a construi o structură economică ordonată”!

Cu o gândire profund filozofică, m-a făcut să-l înțeleg, să-l ajut, considerând că, prin capacitatea excepțională de care a dat dovadă în înțelegerea unui nou mod de a privi valoarea, mecanismul de obținere și gestionare a acestuia, precum și întregul edificiu al organizării activității economice la nivel micro și macro economic.

Paul a pus bazele unei noi teorii privind valoarea. Cât de mult a fost neînțeles, mai mult s-a acționat dur după intrarea în neființă, fără să-i aprecieze meritele instructive educaționale, scoțând din planul de învățământ disciplina “Economica Valorii”, motivând conducerea ... că profesorul care să conducă modelul teoretic adecvat societății informaționale – nu poate fi predat, motivația în fața mea a fost “morții cu morții, vii cu vii”. Am avut zile întregi frământate când prin insistență s-a menținut un curs la master de “Managementul prin Valoare”, reușind astfel să-i public post-mortem cartea Managementul prin Valoare.

Cu adâncă tristețe, constat cât de mult a fost incomod, pentru ce? ... pentru unii care au refuzat și participarea la comemorări, din parte unor colegi pe care i-a crescut, i-a inițiat în tainele finanțelor, uneori, m-au sfidat, nevrând să citească nici un ziar care făcea referiri la Paul, cu câtă ușurință a pus ziarul pe o măsuță în fața mea... a trebuit să mă întorc să-l iau pentru că era un simplu ziar, nu conta informația...

Au fost și au rămas în continuare aceiași oameni cu suflet și dăruire, fideli activității și aportului lui Paul Bran, apreciind ceea ce a făcut pentru învățământul economic și economie Grigore Belostecinic, Valeriu Muravschi, Valeriu Franc, Mugur Isărescu, Nicolae Dardac, Mircea Ciumara, Vasile Șoimaru, Ion Plumb, Gheorghe Efros, Gabriela Anghelache, Teodora Vâșcu, Marin Andreica, Gabriel Năstase, Ion Pârgaru, Ghenadie Ciobanu, Silvia Ghinculov, Victoria Stanciu, Carmen Valentina Rădulescu, Ildiko Ioan, Adrian Pană, Florentina Bălu, Gheorghe Stanciu și mulți alți profesori, prorectori și decani de la Academia de Studii Economice din Moldova și de la Academia de Studii Economice București, care au reușit să realizeze o gospodărire a informațiilor bine păstrate ale lui Paul Bran.

Profesorul Paul Bran, cu multă dăruire față de profesie, cu toată perseverența, a contribuit la acumularea de potențial, la transformarea și conservarea de valoare, la găsirea de soluții atunci când omenirea ajungea în situații-limită.

Mâna invizibilă a științei aduce în societatea de astăzi, descumpănită, preciza Paul, “substanța, energia și informația de care avem atâta nevoie fiecare dintre noi și toți împreună” (note de curs Managementul prin Valoare, 1996). Cu câtă dragoste mă trimeea să realizez o serie de sarcini pe care le-am dus la îndeplinit și mă mândresc că am fost alături de el în rezolvarea a foarte multe probleme.

A fost și prin spiritul profund, va rămâne un mare iubitor al spațiului românesc, un fidel prieten al Basarabiei, onorând multe, multe activități care au contribuit la înscriserea în istorie alături de bunii săi prieteni de pe ambele maluri ale Prutului, idei reformatoare, o gândire economică, filozofică, spirituală și trainică. De undeva, de sus, vede și prin mesajele sale ne face mai puternici.

Înainte cu o săptămână, când a plecat în neființă, mi-a spus “Florina, ce au cu mine, mă stresează, cine se întâlnește cu ... le reproșează:” mi se pare corect că ... nu mai este Paul Bran... “ vor fi redade ulterior atunci când vom avea puterea să precizăm că uneltirile au dus la plecarea în neființă mai devreme a celui care l-am înțeles, iubit pentru tot ce a făcut, pentru ASE București, ASE Chișinău și pentru economie.

Paul prin spiritul său puternic este printre noi și ne va ajuta, nu ne va lăsa într-o mișcare haotică să ne pierdem identitatea. Va fi permanent printre noi. Cu aceeași dragoste trebuie să continuăm ideile instituționale, educaționale, formatoare a celor de care economia are nevoie, păstrarea avuției naționale și strămoșești.

Florina Bran

Profesorul universitar, doctor Paul Bran văzut azi la vârsta de 70 ani pe care trebuia să-i împlinească

Profesorul universitar, doctor Paul Bran, una dintre cele mai marcante personalități ale învățământului, cercetării științifice și economice, un om de o modestie deosebită cu o sensibilitate și suflet nemaîntâlnit.

Profesor, dascăl deosebit, tată pentru toți studenții economiști de pe ambele maluri ale Prutului, un prieten foarte devotat și mai ales un mare patriot, iubitor al neamului românesc.

Paul Bran a fost un mare creator de școală modernă și manager de excepție, a știut cu multă dăruire, pricepere să fie diplomat, să-și capteze colaboratorii cu multă dăruire sufletească. A fost o mare personalitate care, permanent, își punea în gând “trebuie să reușesc, să realizez pentru binele economiei și al învățământului superior economic românesc de pe ambele maluri ale Prutului”.

În calitate de Rector-fondator al ASEM din Chișinău, între anii 1991-1994, dar și în calitate de rector al ASE București, în perioada 1996-2004, greu de crezut, în perioade foarte tulburi, a reușit să construiască edificii, să lanseze o serie de proiecte novatoare în care au învățat și vor învăța generații întregi de studenți.

În sufletul nostru, ca foști studenți, astăzi dascăli, vom continua în numele reformatorului învățământului românesc să-l purtăm în suflet, în mintea, inima noastră ca cel mai mare om de omenie, iubitor, foarte bun, generos cu multă dăruire și devotament, fără de margini, față de instituții, studenți, profesori, alți angajați ai instituțiilor etc.

Pierderea pe 26 iulie 2006 a Profesorului universitar dr. Paul Bran din rândurile noastre a însemnat o rupere a planurilor. Plecarea profesorului universitar dr. Paul Bran, foarte discretă, într-un moment când aveam nespuse de multă nevoie de el, a lăsat multă durere și neîmpliniri.

De sus ne privește, ne critică, ne ajută să îndreptăm ce s-a nărui.

Pe 13 septembrie 2010 – Profesore ai fi împlinit 70 ani, spiritul să ne ajute și cu aceeași dragoste, cu deosebit respect și cu pioșenie ne îndreptăm asupra ființei tale. La cei 70 de ani, amintirea îți va rămâne vie. Să se odihnească în pace!

Carmen Valentina Rădulescu, conf. univ. d.,
Ildiko Ioan, conf. univ. dr.
Academia de Studii Economice din București

Ctitor al Academiei de Studii Economice din Moldova

După Unirea Basarabiei cu România, la 27 martie 1918, până la ocupația sovietică din 28 iunie 1940, acest spațiu înstrăinat, rusificat de-a lungul unui veac (1812-1918) a cunoscut mai multe transformări favorabile, poate cele mai spectaculoase fiind în domeniul culturii, învățământului, recăpătării limbii române și a spiritului național. Dacă nu erau acești 22 de ani de existență a Basarabiei în componența Patriei, nu se știe de mai supraviețuiau basarabenii ca parte a românimii. Ceea ce s-a putut păstra, menține, salva în următoarele patru-cinci decenii, după ce în Basarabia a fost instaurat comunismul, adus pe tancurile sovietice, s-a datorat, în primul rând, cadrelor didactice cu școală românească. Și aceasta în condițiile în care mulți s-au refugiat, de urgență bolșevică, în dreapta Prutului, iar și mai mulți au fost deportați în lagărele din Siberia.

Tocmai când se părea că românismul Basarabiei este definitiv îngenuncheat de șovinismul imperial al Moscovei, istoria ne-a mai oferit o șansă: la începutul anilor '90 ai secolului al XX-lea, după căderea lui Ceaușescu și prăbușirea imperiului sovietic, în stânga Prutului au început din nou să sosească „din Țară”, cum se zicea la noi frecvent atunci, și cărți, și artiști, și scriitori, dar, ce ni se pare deosebit de important – și cadre didactice.

Starea învățământului în Basarabia sovietizată era deplorabilă: rusificat, în genere, pe toată linia, el mai înregistra și mari goluri în domeniile-cheie pentru economia națională. De exemplu, învățământul economic, orientat excesiv spre economia centralizată, se și făcea centralizat: studiile superioare pentru domeniul finanțe-bănci se făceau la Moscova, Leningrad (St. Petersburg), în alte câteva mari centre ale U.R.S.S. La o modestă facultate de economic, din cadrul Universității de la Chișinău, nimereau doar ruși, ucraineni și alți absolvenți ai școlilor rusești, căci aceștia aveau prioritate. În plus, toate cursurile de specialitate, în toate colegiile și școlile superioare, se țineau în „limba prieteniei și păcii între popoare” – rusa.

Zeci de ani la rând, sub regimul sovietic, s-a încercat la Chișinău să se deschidă o instituție de învățământ economic superior, dar în zadar. Abia la 25 septembrie 1991, în prima lună de independență a Republicii Moldova, a fost posibil așa ceva și aceasta se datorează curajului deosebit al prim-ministrului

de atunci, domnul Valeriu Muravschi, în condițiile în care ceilalți funcționari sus-puși se împotriveau creării unei instituții naționale de profil economic.

Odată adoptată respectiva hotărâre de Guvern, au apărut o serie de nebaneuite probleme: lipsa spațiilor de studiu, a manualelor și, în general, a literaturii de specialitate (care erau numai în rusă), a cadrelor didactice și... culmea! – lipsa unui rector pe potriva importanței ce o dobânda noua instituție de învățământ (Doritori erau la Chișinău mulți... puțină însă era calitatea lor!).

Într-o clipă de fericită luciditate, a fost amintit numele profesorului Paul Bran de la A.S.E. București, care în urmă cu un an susținuse la Chișinău un ciclu de prelegeri în domeniul economiei de piață, pentru specialiștii în sectorul financiar-bancar. Prea mult impresionase Paul Bran, de la prima vedere, publicul basarabean: prin competență profesională, prestația de profesor, harul oratoric, pe alocuri presărat cu perle umoristice, surprinzătoarea-i modestie, și, poate, în primul rând, pentru noi – prin frumoasa limba românească pe care o vorbea, mai ales ușurința cu care vehicula terminologia economică, nouă, aproape necunoscută.

Când a apărut numele lui Paul Bran în lista candidaților la funcția de Rector al noii instituții de învățământ economic de la Chișinău, ceilalți candidați, oricât de dornici erau de a conduce (fără a ști ce și cum...), s-au retras necondiționat, fără discuții.

Cu o zi înainte de semnarea acelei hotărâri de Guvern, devenită cu adevărat istorică, Paul Bran, invitat în această funcție de către prim-ministrul Valeriu Muravschi, cu acceptul premierului Petre Roman, și-a dat acordul, cu o singură condiție: noua instituție de la Chișinău să nu se numească „universitate economică”, ci Academia de Studii Economice.

Sosit la Chișinău pe 13 septembrie 1991, chiar în ziua sa de naștere, Paul Bran începe a scrie o filă nouă în biografia sa, dar și în biografia Basarabiei ce renăștea, parcă, scăpând de sub tirania comunistă de factură rusească. Cu regret, acest capitol de excepție, cu un început formidabil, s-a încheiat penibil, la 12 iulie 1994. la ora 10 dimineața, când cel invitat de la București cu drag de către guvernul democratic al lui V. Muravschi, iată, a fost forțat să părăsească Basarabia – de către următorul guvern, de croială agro-comunistă, românofobă și, în genere, culturofobă.

Oricum, ce a făcut acest Om, acest Profesor, acest Savant, acest Român pentru Basarabia românească, într-un scurt răstimp, de doi ani, nouă luni și 18

zile nu s-a făcut în toată „perioada sovietică” (postbelică) pentru învățământul economic și știința economică.

Vom enumera, succint, principalele contribuții ale Rectorului-fondator al Academiei de Studii Economice din Republica Moldova (ASEM), prof. univ., dr. Paul Bran, în anii petrecuți la Chișinău, care se identifică cu anii de formare, consolidare și devenire a ASEM ca o instituție de mare prestigiu, poate cea mai prestigioasă în Basarabia.

A creat, cum spunea chiar el – baza unei instituții de învățământ: Biblioteca Științifică, cu peste 50 de mii de cărți în limba română și în alte limbi moderne, literatură adusă la Chișinău grație contribuției discipolilor și prietenilor săi bancheri, în primul rând, Guvernatorul Băncii Naționale a României, Mugur Isărescu, Președintele B.C.R., Ion Ghica, Rectorul de atunci al A.S.E. din București, academicianul Constantin Bărbulescu și alții.

A elaborat structura A.S.E.M., conform standardelor europene, cuprinzând facultăți inexistente anterior și numeroase catedre și specializări, axate pe necesitățile economiei moderne de piață, promovând iarăși, în premieră pentru Basarabia – cadrele naționale, cele mai bune pentru acea perioadă. La aceste inovații, firește, a introdus și noi planuri de studii și noi programe analitice, punând bazele cercetării, elaborării de lucrări didactice și metodice, manuale, studii, monografii – toate în limba română. Este locul să amintim și meritul de a fi obținut și adaptat trei blocuri de studii, în chiar centrul Chișinăului, pe care Ie-a dotat cu laboratoare, tehnică de calcul, alte echipamente. În beneficiul studenților și tinerelor cadre didactice a amenajat mai multe cămine și locuri de agrement. A inițiat și a organizat, cu concursul aceluiași generoși sponsori din Țară, stagii de documentare didactico-științifice la ASE din București, pentru cadrele didactice de la Chișinău – în majoritate absolută, absolvenți ai facultăților cu predarea în limba rusă – pentru a se familiariza cu terminologia economică românească, precum și pentru elaborarea de cursuri de prelegeri și lucrări practice, desigur, tot în română.

A extins simțitor trimiterea tinerilor absolvenți basarabeni la studii de doctorat la ASE din București.

În calitatea sa de membru al Consiliului Economic Suprem pe lângă conducerea Republicii Moldova, a participat, alături de viceprim-ministrul Gheorghe Efros, la elaborarea și redactarea multor proiecte de legi privind

reforma economică, dezvoltarea sistemului financiar-bancar, privatizarea proprietății de stat din industrie, agricultură, comerț etc. Aș menționa, în mod deosebit, elaborarea, de către Paul Bran, a unui proiect deosebit, un Program de privatizare, bazat pe experiența țărilor dezvoltate din Vest, program care ar fi putut fi salvator pentru economia basarabeană, dar care, din păcate, n-a fost înțeles, și a fost respins de niște conducători cu mentalitate depășită. Nu poate fi dată uitării nici contribuția sa directă la introducerea în Republica Moldova, în 1993, a monedei naționale, cu denumirea românească – leul, organizând baterea monedei la Monetăria de la București.

Ca un excelent manager, Paul Bran a adus la Chișinău un „stil nou de conducere, un nou sistem de relații pe linia conducător – profesor – student, a contribuit la formarea unei atmosfere de lucru cu adevărat creatoare, unde se puneau pe primul plan omul, calitățile sale sufletești, cele intelectuale și profesionale. Cei care l-au cunoscut, care au lucrat alături de el – la ASEM, în guvern, în comisiile parlamentare, studenți și doctoranzi săi au simțit neapărat căldura, dragostea aparte a lui Paul Bran pentru Basarabia și basarabeni. Nu e de mirare că, atunci când a fost forțat să părăsească Basarabia îndrăgită, pentru care a muncit dezinteresat, punând în fiecare inițiativă o parte din suflet, plecarea lui Paul Bran a fost deplânsă sincer de numeroși basarabeni, care au conștientizat enorma pierdere, golul ce se crea aici în lipsa acestei personalități marcante. De altfel, în pofida atitudinii ostile, prin nimic justificată, Paul Bran a continuat să rămână un fidel prieten al Basarabiei, fapt ce poate fi confirmat și de sutele de studenți și doctoranzi ce au avut ocazia să facă studiile la ASE din București sub conducerea sa, dar și de interesul manifestat pentru procesele economice, financiare și monetare din Republica Moldova, despre care a scris și la care s-a referit în mai multe rânduri.

Cu atât mai mare a fost bucuria noastră că, respins de forțe ale întunericului la Chișinău, Paul Bran, poate și datorită experienței basarabene, a onorat cu brio două mandate de rector al celei mai prestigioase instituții de învățământ superior din România, ASE din București.

Contribuțiile, dăruirea și jertfa lui Paul Bran, în calitatea sa de ctitor al templului numit Academia de Studii Economice din Moldova, constituie o pagină memorabilă în istoria noastră recentă, pagină al cărei conținut rămâne încă a fi apreciat la justa-i valoare, în anii ce vor veni.

Dr. Vasile Șoimaru

Impresii și gânduri colegiale despre Rectorul Paul Bran

„A știut că, pentru a reuși, trebuie să investească în oameni și echipamente. A promovat munca în echipă, domnia sa muncind cât o echipă”. **Ion Gh. Roșca**

„...a pus o piatră de temelie la apropierea dintre românii de dincolo de Prut și noi. Instituțiile, îndeosebi cele școlare, se știe că sunt fundamentale în realizarea unor legături trainice între oameni și state”. **Petre Roman**

„Deschizător de drumuri în acest timp al marilor schimbări, al deciziilor majore privind destinele A.S.E., al restructurării din temelii a învățământului economic din România. Profesorul Bran este un creator de școală”. **Nicolae Dardac**

„Aptitudinile sale organizatorice, dublate de extraordinara sa inteligență, putere de muncă și spirit gospodăresc, au fost elementele ce i-au permis, în calitate de Rector, să obțină rezultatele care, fără îndoială, îl poziționează printre Rectorii merituoși ai Academiei de Studii Economice”. **Viorel Petrescu**

„A fost și este preocupat pentru transmiterea unor informații moderne și pertinente studenților. Cred că a fost, în principal, preocupat de ridicarea prestigiului Academiei de Studii Economice. Această idee l-a determinat să inițieze demersul amplificării colaborărilor internaționale, a dezvoltării învățământului economic de calitate în mai multe centre teritoriale (din Piatra Neamț până la Giurgiu și din Deva până la Tulcea), cu diversificarea serviciilor de învățământ oferite și cu crearea suporturilor logistice corespunzătoare”. **Constantin Antonescu**

„Dascălul Paul Bran trăiește în acte și fapte de înaltă spiritualitate academică, muncește alături de cei motivați și talentați, construiește vise pe care le transmite în bunuri economice utile pentru toți și se hrănește din amintirile în care a crezut și a sperat”. **Constantin Popescu**

„În tot ceea ce făcea se detașa prin seriozitate și eficiență. Nu ne era greu să remarcăm calitățile de bun organizator și vocația de leadership, pe care le-a

valorificat. din plin, în anii care au urmat. Fără teama de a greși, pot spune că pentru mulți dintre noi a constituit un model de comportament și profesionalism. Sunt oameni care lasă urme vizibile pe unde trec. Neîndoielnic, Profesorul Paul Bran se înscrie în categoria acestora”. **Ion Plumb**

„Pe lângă calitățile sale profesionale, morale, umane, profesorul Paul Bran are un simț al umorului care întotdeauna, în orice context, a reușit să destindă atmosfera. Sunt numeroase „poantele” pe care domnul Bran le strecura în discursul său la deschiderea anului universitar în prezența personalităților invitate”. **Pavel Năstase**

„Spre deosebire de alți reprezentanți ai domeniului, profesorul Paul Bran a înțeles foarte bine postulatul care spune că „pentru a fi economist, nu este suficient să fii economist”. Și, în acest spirit, a încurajat și a susținut o formare cât mai complexă a studenților noștri, cultura economică însemnând mai mult decât cursuri pur economice. Din păcate, nu toată lumea a înțeles acest lucru”. **Silviu Neguț**

„Indiferent de pozițiile didactice și manageriale deținute în timp, s-a dovedit a fi un minunat coleg care întruchiează cele mai frumoase trăsături umane. Un familist desăvârșit, foarte corect, respectuos și atent în relațiile cu cei din jur, cinstit și de o modestie impresionantă, posesor al unui umor tonifiant, al unui simț al echilibrului ieșit din comun, de un calm proverbial, întotdeauna promotor al dialogului constructiv”. **Iacob Cățoiu**

„Dăruirea lui nonșalantă pentru tinerețe a fost fermentul ce a transformat convenția întâlnirilor în nevoia comunicării, până s-a ajuns la confortul ideilor împărtășite Fiind genetic tolerant cu întâmplarea, mucalit cu ieșitul din rând și drastic cu cel care trișează, Paul Bran a avut parte de sentimente vijelioase și de speranțe sacadate. ... A fost mereu mai repede cu gândul decât a reușit să sperie cu fapta. Paul Bran este pentru noi cavalerul generos, chiar și în discreție”. **Dinu Marin**

„A promovat valori noi, nemaiîntâlnite până atunci în societatea noastră, supusă unor transformări radicale – cele de formare a unui stat nou”. **Grigore Belostecinic**

„Paul Bran a susținut mereu că informația este esențială pentru dezvoltarea societăților evolute în plan politic, economic, social și spiritual. Exercițarea drepturilor cetățenești presupune asumarea unor responsabilități sporite și implicarea în procese decizionale complexe, lucru imposibil de realizat fără o bună disponibilizare a informațiilor. Rolul bibliotecilor în aceste condiții se modifică substanțial. Colecțiile de publicații ale bibliotecii au fost întotdeauna văzute de Paul Bran drept „inima bibliotecii” – punct de vedere care va supraviețui, fără îndoială, și în viitor”. **Silvia Ghinculov**

„...numele lui Paul Bran se identifică în conștiința multor basarabeni cu fondarea și consolidarea ASEM, pentru care fapt a ajuns a fi, incontestabil, cel mai cunoscut economist român în R.Moldova, înscriind o pagină distinctă în istoria învățământului superior economic de la noi și chiar în istoria, atât de tulbure, a tranziției basarabene de la răscrucea mileniilor II și III”. **Vasile Șoimaru**

„În viața și activitatea marilor economiști, întâlnim multe paradoxuri și lucruri neașteptate. Așa se întâmplă și cu profesorul Paul Bran, care, fiind un specialist bine cunoscut în domeniul finanțelor, cel mai mare aport la dezvoltarea științei îl aduce în domeniul economiei politice prin lucrarea sa Economia valorii... Economia valorii pune în dezbatere o problemă ce constituie nucleul științei economice, „nodul gordian”, complicatul proces de obținere a valorii. Aprofundând unele linii de subiect ale operei lui N. Georgescu-Roegen, profesorul Paul Bran fundamentează o nouă teorie a valorii, numită teoria valorii entropice. ...în noua teorie a profesorului Paul Bran în procesul de producție, ca element de bază este introdusă și natura, dimensiune ignorată din motive politice sau ideologice de alte doctrine”. **Dumitru Moldovanu**

„ „După pâine, cel mai important lucru este școala”, afirmă Danton. Paul Bran a fost un pedagog desăvârșit și a primit cu inima și cu cugetul acest concept al marelui francez”. **Gheoghe Reabțov**

„... a plecat de bună voie din comoditatea Bucureștiului în Basarabia, la Chișinău, și a creat inelul lipsă al viitoarei reuniri – școala de economie și sociologie basarabească”. **Andrei Vartic**

„Nu era un visător, deși era un romantic magnific, cum se spune despre cei care pun binele națiunii înaintea binelui lor. Cunoștea perfect relațiile economice românești, inclusiv fluxurile și refluxurile financiare, și ne învăța că numai economia care se sprijină pe starea reală a lumii, pe resursele naturale și valorile umane proprii, puse pe piciorul competiției și a stimulării competiției va face posibilă reunirea Basarabiei cu România și „numai astfel”, va fi posibilă transformarea României într-o mare putere politică și economică. Anume el, Paul Bran, ne învăța că România poate să devină a șaptea economie a Europei, așa cum este proiectată de resursele sale umane și naturale”. **Andrei Vartic**

„Creator de școală modernă și manager de excepție, profesorul Paul Bran a revoluționat, cu personalitatea sa puternică, în fața căreia nimic nu părea de nerealizat în învățământul economic superior românesc”. **Ion Gh. Roșca**

„Profesorul Paul Bran a fost continuatorul tradițiilor școlii economice superioare, și totodată, a conturat noi trasee de calitate și noi dimensiuni acesteia, în acord cu exigențele României și ale înaintării ei spre integrare economică internațională și globalizare. A fost un profesor excelent și un cercetător științific remarcabil, român și patriot prin cugetare, prin cunoașterea realităților economiei țării sale, și, concomitent, un mondialist, prin modul de gândire și de apreciere a interdependențelor economice internaționale”. **Ion Gh. Roșca**

„El a semănat în jurul său lumină. Creând o aură benefică pentru frumos și sublim. De încredere reciprocă. De stimă. De la egal – la egal. De la suflet – la suflet”. **Gheorghe Reabțov**

A murit Paul Bran. A murit Paul Bran, una dintre puținele persoane de care îmi aduc aminte cu plăcere în ASE. Pentru oricine a ascultat un discurs al marelui om este de înțeles de ce pe <http://www.ase.ro/site/doliu.asp> sunt scrise cuvintele care sunt scrise... Un om mare și o inimă la fel de mare. Este cel care ne-a spus, în primul an: “Faceți-vă bagaje de vise, viața le va spulbera pe majoritatea. De cele care vor rămâne agățați-vă cu toată puterea”. **Mihai Drăgan**

„...împreună am readus cercetarea științifică în universitatea noastră. Practic, am repornit de la zero, ceea ce se înțelegea în adevăratul sens al cuvântului prin cercetare științifică modernă... Tot atunci au început marile proiecte de informatizare a bibliotecilor, de informatizare a activităților, de dezvoltare a laboratoarelor, de dotare cu calculatoare a catedrelor, departamentelor, de creare a rețelei de calculatoare din ASE, de introducere a programelor de învățământ la distanță etc. ...A fost perioada construcțiilor majore din ASE, a accesului la fondurile Băncii Mondiale, a recunoașterii noastre la CNCSIS și în lumea bună a cercetării științifice...”. **Ion Gh. Roșca**

„Faptul în sine, de a iniția construirea unei Academii de Științe Economice, îl plasa într-o poziție intelectuală și politică complicată. Totodată, cu tot sprijinul guvernului moldovean, era evident că sarcina sa era îngreunată de sistemul moștenit în cadrul Uniunii Sovietice. ... am avut o strângere de inimă gândindu-mă la ce “jug” urma să “tragă” Paul Bran. Dar am avut convingerea că se va dărui acestei misiuni”. **Petre Roman**

„... profesorul Paul Bran seduce prin carismă, inteligență, spirit liber, curios și metodic, ușor ironic și bun cunoscător al firii oamenilor și vremurilor. După mine, nici o dogmă, nici un exces nu pot fi asociate numelui său”. **Nicolae Dardac**

„Aptitudinile sale organizatorice, dublate de extraordinara sa inteligență, putere de muncă și spirit gospodăresc, au fost elementele ce i-au permis, în calitate de Rector, să obțină rezultatele care, fără îndoială, îl poziționează printre Rectorii merituosi ai Academiei de Studii Economice”. **Viorel Petrescu**

În amintirea Profesorului Paul Bran

Dacă bătrânul Univers
Dintr-o a lui supărare
Ar scoate într-o bună zi
Pământul de vânzare

Să-și promoveze alte legi
În alte noi sisteme
Eu cred că steaua lui, oricum,
Ar răsări în vreme.

Căci are o menire ea
Fiind, de fapt, divină
Nu într-un singur Univers
De-a răspândi lumină.

Izvorul ei neasemuit
Se află-n chipul care
Profesor Bran El s-a numit
În viață ca atare.

Chiar dacă jocul cel urât
Acei patru de șase
Și l-au făcut de l-au răpit
Luându-l de acasă.

Nimic, de fapt, nu s-a schimbat
Lumina lui n-apune
Prin totul ce El a lăsat
La muritori, la lume.

A fost un munte, un vulcan
De-o-nțelepciune mare
La care Prutu-n nici un caz
Nu a-nsemnat hotare.

E cert că ne lipsește mult
Cugetul lui, gândirea
Noi cu regret spre cer privim,
Păstrându-i amintirea.

Alexandra Tkacenko

The World Bank Depository and Regional Library Program

Depository Library Memorandum of Agreement

Parties: Library
Academy of Economic Studies
61, Barulescu-Bodoni Str.
Chisinau MD-2005
Moldova

And

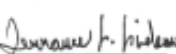
The International Bank for Reconstruction and Development
1818 H Street, N.W.
Washington, D. C. 20433
U.S.A.

The following representatives will have general responsibility for administering activities under this Agreement:

For The Library:

Mrs. Silvia Ghinculov
Director, Library
Academy of Economic Studies

For The Bank:

Terrance L. Lindemann
Chief, Marketing Unit
Office of the Publisher

This Agreement is executed by the authorized parties whose names are affixed below:

The Library

Name: Professor Paul Brann
Title: Rector
Academy of Economic Studies

The Bank

Name: James Feather
Title: Publisher

Date: 19 Mai 93

Date: April 27, 1993

În primul an de activitate la ASEM, 1991

Conferință Științifică la ASEM, 1994

Vizita la ASE a Prim-ministrului Slovac - 19 martie 1999

Biroul Rectorului, ASE București, ianuarie 2000

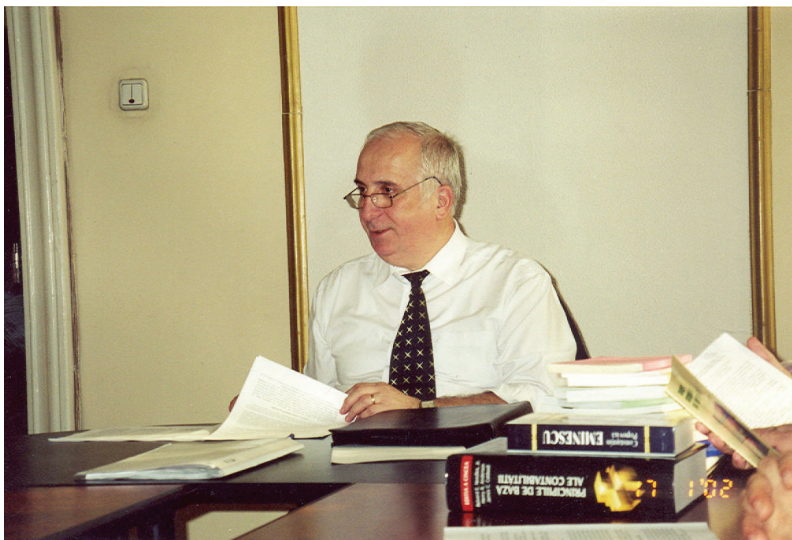
*Întâlnirea cu studenții. Prim-ministrul Adrian Năstase
în vizită la ASE, 2001*

*Înmânarea diplomelor MBA împreună cu profesorul Ursache –
5 septembrie 2001*

25 septembrie 2001- ASEM la 10 ani

La ASE București, 2002

În vizită la ASEM, 17 ianuarie 2002

Vizita delegației ASEM la Banca Națională Română, 27 martie 2003

Inaugurarea oficială a Sălii de lectură „Paul Bran”, 24 septembrie 2005

ASE București, 2005

Certificat

În baza Deciziei Senatului A.S.E.M. din 30 august 2005, Proces-verbal nr.2, sala de lectură "Colecția în limbi străine" va purta numele "Paul Bran", în cinstea primului rector al A.S.E.M., care a contribuit în mod deosebit la dezvoltarea învățământului economic în Moldova, la instituirea Academiei de Studii Economice și la dezvoltarea patrimoniului documentar al Bibliotecii.

Președintele Senatului,
prof.univ.dr.hab.
Rector A.S.E.M.

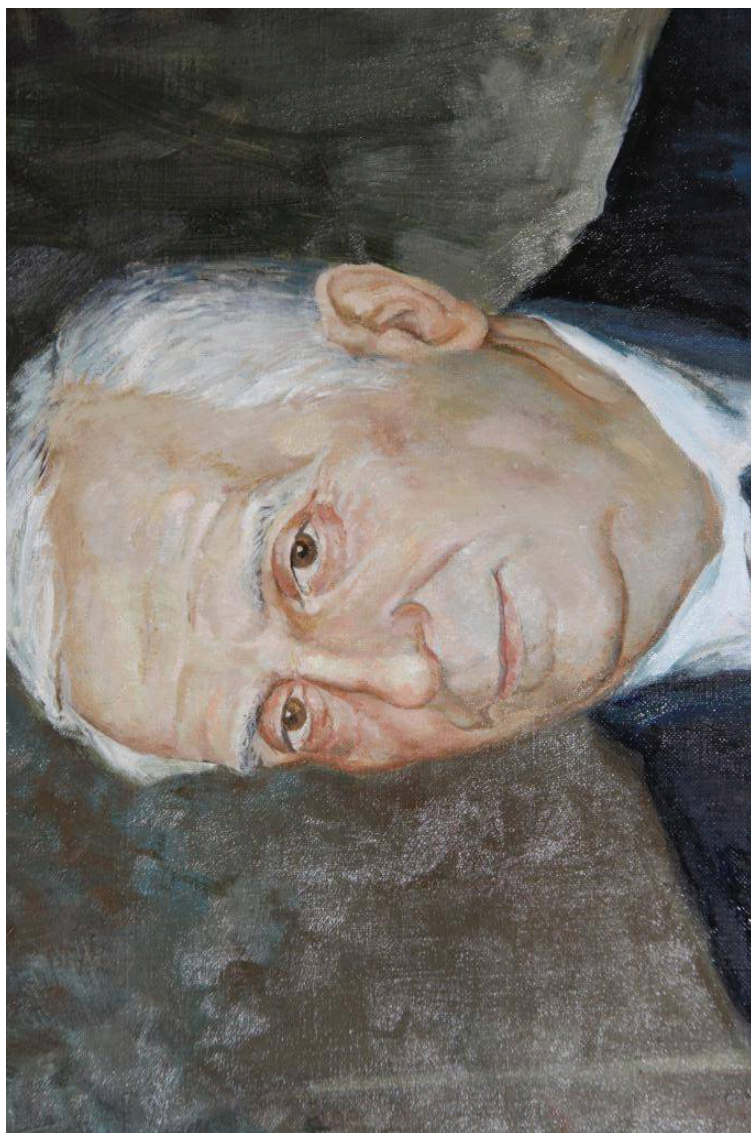
Grigore Belostecnic

Orheiul Vechi, 23 septembrie 2005

23 septembrie 2005

Portretul lui Paul Bran, autor Simion Zamșa, 2010

Semnat pentru tipar 21.09.10
Coli de autor 3,20. Coli editoriale 3,35.
Coli de tipar 5,13. Tiraj 50 ex.
Tipografia Departamentului Editorial-Poligrafic al ASEM